

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Страсбург, 12.12.2017
COM(2017) 763 final

ANNEX

ПРИЛОЖЕНИЕ

към Препоръката за

Решение на Съвета

**за разрешаване на започването на преговори за Споразумение за партньорство
между Европейския съюз и Групата на държавите от Африка, Карибите и
Тихоокеанския басейн**

ПРИЛОЖЕНИЕ

Съдържание

1.	ЕСТЕСТВО И ОБХВАТ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО	3
2.	ОСНОВА	4
3.	ПАКТ ЕС—АФРИКА	16
4.	ПАКТ ЕС—КАРИБИ	29
5.	ПАКТ ЕС—ТИХООКЕАНСКИ БАСЕЙН.....	38
6.	ДИВЕРСИФИЦИРАНО СЪТРУДНИЧЕСТВО	47
7.	ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА.....	49
8.	ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ	51

1. ЕСТЕСТВО И ОБХВАТ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

С преговорите се цели сключването на подсилено партньорство между Европейския съюз (ЕС) и държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн. Целта е да се сключи ново споразумение, което да се състои от обща основа и три регионални пакта. Общата основа, която се прилага за всички членове на партньорството, ще съдържа общи цели, принципи и приоритети, и ще даде възможност за засилено сътрудничество на международно равнище. Регионалните пактове, в които се набелязват специфични приоритети по региони за държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн в съответствие със засилената регионална динамика и нарасналата важност на регионалните организации, ще бъдат центърът на тежестта на споразумението. Партньорството ще бъде отворено в различна степен за участието или присъединяването на други държави, които споделят същите ценности и допринасят за постигането на целите.

Новото споразумение е предвидено като всеобхватно политическо партньорство, което осигурява рамка за отношенията между страните и води до постигане на взаимноизгодни резултати по общите и припокриващите се интереси. Ето защо целта на споразумението на първо място ще бъде изграждането на мирни и устойчиви държави и общества, максималното увеличаване на ползите от добре управляваната миграция и гарантирането на пълно спазване на международните ангажименти в областта на правата на човека, основните свободи и демократичните принципи. На второ място, споразумението ще има за цел да способства за устойчивото развитие въз основа на изпълнението на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие и на Парижкото споразумение относно изменението на климата, както и да стимулира инвестициите и да създава достойни работни места за всички. На трето място, споразумението ще спомогне за заемането на общи позиции на международната сцена, като укрепва многостранното сътрудничество и основания на правила международен ред.

Регионалните пактове са протоколи към споразумението, които предоставят всеобхватна правна рамка за отношенията. Същевременно протоколът дава възможност за гъвкаво адаптиране към променящите се обстоятелства чрез прилагането на опростена процедура за преразглеждане на трите регионални пакта.

Споразумението ще включва адаптирана институционална структура, така че да се осигури опростяване на съществуващите рамки и по-добра съгласуваност с тях и да се даде възможност за по-бързо и ефективно вземане на решения и предприемане на действия. В споразумението ще се посочва също, че страните ще следват подход, залагащ на участието на множество заинтересовани страни, като укрепват ролята на гражданското общество и на частния сектор.

2. ОСНОВА

ЧАСТ 1 ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Дял I Цели

Споразумението ще предвижда, че страните¹ имат следните общи цели:

Създаване на политическо партньорство, насочено към изграждането на мирни, стабилни, проспериращи и устойчиви държави и общества с добро управление;

- Ускоряване на напредъка за постигане на целите за устойчиво развитие, и по-специално целта за премахване на бедността, при отчитане на различните потребности и приоритети на различните държави.
- Създаване на ефективни обединения на международно равнище с цел напредък при глобалните действия.

Страните по-специално ще се ангажират да предприемат конкретни действия с цел:

- Утвърждаване на правата на човека, основните свободи, демокрацията, върховенството на закона и доброто управление;
- Стимулиране на устойчивия и приобщаващ растеж и на създаването на достойни работни места за всички;
- Защита на околната среда, борба с изменението на климата и насърчаване на устойчива енергетика;
- Утвърждаване на мира, сигурността и правосъдието;
- Превръщане на мобилността и миграцията във възможности и съвместно преодоляване на предизвикателствата;
- Насърчаване на човешкото развитие и утвърждаване на човешкото достойнство.

Дял II Принципи

Споразумението ще предвижда, че за постигането на целите на партньорството, опиращо се на правнообвързваща система, ще се работи в дух на равенство, недискриминация, солидарност и взаимно уважение.

В споразумението отново ще се изтъкне ангажиментът на страните за засилване на редовния политически диалог на всички равнища и във формата, който най-добре спомага за постигането на целите на партньорството.

В споразумението ще се изрази подкрепата на страните за силна и ефективна многостранна система и тяхната решимост да си сътрудничат в рамките на многостранни форуми и международни организации по въпроси от взаимен интерес и глобално значение.

¹

Отказ от отговорност: окончателният правен характер на споразумението ще бъде определен в края на преговорите въз основа на анализ на целта и съдържанието на споразумението.

В споразумението ще бъде потвърдено, че за постигането на целите на партньорството ще се работи чрез интегриран подход, включващ политически, икономически, социални, културни и екологични елементи.

Споразумението ще предвижда, че страните ще вземат решения и ще предприемат действия на най-подходящото равнище съобразно с принципите за взаимно допълване и субсидиарност. Може да се осъществява сътрудничество с официални и *ad hoc* регионални формати с оглед на по-ефективното и по-ефикасно постигане на целите на партньорството.

В споразумението ще се посочва, че страните ще насърчават подход, залагащ на участието на множество заинтересовани страни, с който се улеснява активното участие на широк кръг участници в процесите на диалог и сътрудничество.

Споразумението ще предвижда, че страните следва да гарантират, че са взети всички необходими мерки за привеждане в действие на разпоредбите му.

Дял III Политически диалог

Споразумението ще потвърди ангажимента на страните за по-нататъшното развиване и укрепване на политическия диалог относно всички области и цели, определени в споразумението.

Диалогът ще има за цел i) да спомага за взаимното разбиране за позициите и интересите на всяка от страните; ii) да допринася за постигане на целите на споразумението, като улеснява и прави възможно ефективното сътрудничество по всички въпроси от общ интерес — на национално и регионално равнище, и като дава възможност за редовна координация по международни и глобални въпроси от общ интерес. Диалогът също така може да цели предприемането на нови инициативи за постигането на общите цели, съвместно договорените приоритети и програми, включително чрез създаването на нови форми и формати на сътрудничество.

Диалогът ще се води редовно, по гъвкав и адаптиран към конкретните нужди начин. Той ще се провежда в най-подходящия формат и на най-подходящото равнище — в това число национално, регионално, континентално или общо АКТБ равнище. Диалогът ще се възползва в пълна степен от всички възможни канали, включително в контекста на международни срещи.

Дял IV Съгласуваност на политиките за развитие

В споразумението ще бъде отчетено, че интегрираните и взаимосвързани цели на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие изискват благоприятна рамка на политиката на различните равнища и проактивни подходи, стремящи се към синергии между различни политики. За тази цел страните ще се споразумеят всяка от тях да даде своя принос за постигането на съгласуваност на политиките, за да гарантират, че политиките им допринасят за тяхното устойчиво развитие, както във вътрешен, така и в международен план.

Споразумението ще предвижда ангажимент за всяка от страните поотделно и заедно с останалите да увеличава максимално ползите и да намалява негативното въздействие, което нейните политики може да окажат на другата страна. Всяка страна също така ще поеме ангажимента да информира и по целесъобразност да се консултира с другата страна в рамките на установения институционален формат относно инициативи и

мерки, които могат да имат значително въздействие върху другата страна, което да засяга и други области.

ЧАСТ 2 СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ

Дял I Права на човека, основни свободи, демокрация, върховенство на закона и добро управление

Споразумението ще съдържа разпоредби, по силата на които страните потвърждават своя ангажимент да утвърждават, защитават и прилагат всеобщите ценности демокрация, права на човека, основни свободи, добро управление и върховенство на закона, зачитане на човешкото достойнство и принципите на недискриминация, равенство и солидарност. Страните ще утвърждават тези ценности при пълно зачитане на принципите на Устава на Организацията на обединените нации и на международното право.

Споразумението ще гарантира, че зачитането на правата на човека, основните свободи, демократичните принципи и върховенството на закона стоят в основата на вътрешните и международните политики на страните и са съществени елементи на споразумението. Доброто управление също ще залегне в основата на вътрешните и международните политики на страните и ще представлява основен елемент на споразумението. В споразумението също така ще се признае, че слабостите при постигането и прилагането на съществените и основните елементи изправят устойчивото развитие пред сериозни предизвикателства.

Със споразумението ще се насърчат основани на правата политики, които обхващат всички права на човека и осигуряват равен достъп до възможности за всички членове на обществото, независимо от тяхната етническа принадлежност, пол, възраст, увреждания, религия, убеждения, сексуална ориентация и полова идентичност, миграционен статут или други фактори. То също ще съдържа ангажимент за борба с расизма, расовата дискриминация, ксенофобията и свързаните с тях прояви на нетърпимост.

Признавайки важността на плуралистичните общества, споразумението ще предвижда ангажимент за страните да насърчават приобщаващите политически процеси и отговорните и прозрачни институции и да подкрепят основания на участието процес на вземане на решения и обществен достъп до информация. То ще предвижда също ангажимент за насърчаване на свободата на изразяване на мнение и независимостта на медиите като стълбове на демокрацията, както и за насърчаване, защита и разширяване на отвореното пространство, способстващо за участието на гражданското общество.

Споразумението ще съдържа разпоредби относно достъпа до ефективно и независимо правосъдие и правна помощ за всички граждани и предприятия.

Споразумението ще включва разпоредби за подкрепа на инициативите за борба с корупцията, за въвеждане на повече прозрачност и отчетност по отношение на публичното финансиране и на предоставянето на обществени услуги, за подобряване на събирането на приходите, за справяне с отклонението от данъчно облагане и избягването на данъци и за спазване на международните стандарти за управление в областта на данъчното облагане. В тази връзка следва да се обърне особено внимание на правилното използване на външната финансова помощ на ЕС.

Споразумението ще съдържа разпоредба, съгласно която страните следва да си сътрудничат в разработването на надеждна и ефикасна статистическа система, така че

да предоставят необходимите статистически данни за подкрепа и проследяване на процеса на реформи и да допринесат за устойчивото развитие.

Дял II Приобщаващо устойчиво икономическо развитие

В споразумението ще се посочва, че приобщаващият и устойчив икономически растеж е от изключителна важност за постигането на целите на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие. В него също така ще се признава, че пълната и продуктивна трудова заетост и достойните условия на труд за всички са от съществено значение за осигуряването на просперитет.

Освен това в споразумението ще се посочва, че страните ще работят заедно за създаването на подходящи условия за увеличение на инвестициите, укрепване на търговията и на развитието на частния сектор във всички сфери, в това число селското стопанство, промишлеността и услугите.

Икономически диалог

Споразумението ще включва разпоредби относно икономическия диалог с цел да улесни процеса на икономическа реформа посредством подобряване на разбирането на основните елементи на икономиките на страните. Страните ще се споразумеят да обменят информация и мнения относно макроикономическите политики и структурните реформи, както и относно съвместния анализ на икономическите въпроси от взаимен интерес, например рамките за фискална и парична политика и инструментите за тяхното прилагане.

Споразумението също така ще съдържа разпоредби относно сътрудничеството в областта на разработването и прилагането на системи за добро управление на публичните финанси, съвместими с основните принципи на ефективност, прозрачност и отчетност.

Инвестиции и развитие на частния сектор

В споразумението ще се признава, че ключова цел на партньорството ще бъде да се увеличат възможностите за гражданите и предприятията от ЕС и АКTB, с което да се създаде благосъстояние чрез повече и по-добри работни места за всички.

Страните ще си сътрудничат, за да създадат благоприятна икономическа среда с цел увеличаване на потоците от устойчиви и отговорни инвестиции във взаимна полза. Зачитайки компетентностите на ЕС и държавите членки, страните ще насърчат развитието на привлекателна и стабилна среда за (двупосочни) инвестиции, като подкрепят устойчиви, прозрачни и открити правила за инвеститорите и проучат възможността за механизми за улесняване на инвестиционните потоци, особено посредством по-добри условията за инвестиции, трансфер на капитали, технологии и обмен на информация относно възможностите за инвестиции.

Страните ще подкрепят ролята на микропредприятията, малките и средните предприятия (ММСП) като ключов фактор за приобщаващия икономически растеж и за устойчивото развитие. За тази цел те ще си сътрудничат, за да дадат възможност на ММСП както в ЕС, така и в държавите от АКTB ефективно да се интегрират във веригите за доставки и създаване на стойност.

Страните ще засилят сътрудничеството си, за да укрепят финансовото приобщаване и подобрят достъпа до финансиране посредством използването на широк спектър от финансови услуги и иновативни финансови инструменти и механизми, в това число подкрепа за развиването на сигурни, добре контролирани и отворени финансови системи за увеличаване на кредитирането в частния сектор.

Страните ще признаят, че подходящата инфраструктура — в това число транспортът, енергетиката, водите, цифровата свързаност, и научните изследвания и иновациите са ключови фактори за устойчивия икономически растеж. Те също така ще увеличат сътрудничеството в областта на техническото и професионалното образование и обучение и ще осъществят по-ефективна връзка между тях и местния пазар на труда и търсените умения.

Страните ще потвърдят, че частният сектор и инвестиционните дейности трябва да зачитат и утвърждават основните трудови стандарти. Те ще потвърдят принципа на свобода на сдружаване и своя ангажимент за утвърждаване и ефективно прилагане на международно признатите трудови и социални стандарти, договорени в рамките на МОТ и други съответни форуми. Те също така ще поемат ангажимент за създаване на повече и по-добри работни места, които допринасят за икономическото и социалното овластяване на младите хора и на най-бедните и най-уязвимите, по-специално жените и момичетата.

Страните ще гарантират установяването и спазването на принципите на корпоративна социална отговорност и отговорно бизнес поведение, включително финансова отговорност и отговорност към околната среда, прозрачност и отчетност, в съответствие с международно признатите насоки и принципи.

Търговско сътрудничество

Страните ще отчетат значението на търговията и инвестициите за цялостните отношения между АКТБ и ЕС, както и за развитието на икономиките на държавите от АКТБ. Те ще се споразумеят да насърчават търговията и инвестициите между страните, което ще улесни тяхната интеграция в световната икономика.

Страните ще подновят ангажимента си да спазват задълженията, поети в рамките на Световната търговска организация (СТО), и да допринасят за целите на СТО.

Страните ще вземат всички необходими мерки, за да се възползват от предимствата на стабилната и предвидима рамка, която осигуряват споразуменията за икономическо партньорство (СИП) — в това число от възможността за разширяване и задълбочаване на споразуменията, където това е целесъобразно, в съответствие с клаузите за ново разглеждане и със съгласието на съответните страни — и други преференциални търговски режими.

Страните ще потвърдят, че зачитането на правата на човека, демократичните принципи и върховенството на закона, неразпространението на оръжия за масово унищожение и доброто управление са съществени и основни елементи на СИП.

Страните ще се споразумеят да насърчават участието на гражданското общество и на частния сектор, по-специално на МСП, в диалог относно търговията и свързаните с нея въпроси, както и в прилагането на СИП.

Страните ще се споразумеят да осъществяват диалог на подходящите равнища (на общо АКТБ равнище, на регионално и национално равнище), както и да си сътрудничат в рамките на международни форуми по въпросите на търговията. Те ще се постигнат съгласие относно подходяща институционална рамка за такъв диалог.

Страните ще потвърдят своя ангажимент да интегрират устойчивото развитие, в това число и неговото социално и екологично измерение, във всички търговски взаимоотношения и да насърчават сътрудничеството и диалога в тези области.

Страните ще потвърдят съответните си ангажименти по силата на международни инструменти в областта на търговията с услуги и ще засилят диалога и сътрудничеството на подходящите равнища в тази област. Ако е целесъобразно, те ще препотвърдят ангажименти в определени области като морския транспорт и информационните и комуникационните технологии.

Страните също така ще потвърдят съответните си ангажименти по силата на международни споразумения и други инструменти в области, свързани с търговията — например правата върху интелектуалната собственост, премахването на нетарифните бариери, ефективните и стабилни политики на конкуренция, включително прозрачността по отношение на държавните субсидии, митниците и улесняването на търговията, хармонизацията на нормативната уредба, стандартизацията и сертифицирането, както и санитарните и фитосанитарните мерки, и ще засилят сътрудничеството и диалога на подходящите нива в тези области.

Дял III Околна среда и изменение на климата

Споразумението ще отчете, че влошаването на състоянието на околната среда и изменението на климата представляват сериозна заплаха за постигането на устойчиво развитие, като излагат на голям риск (качеството на) живота на сегашните и бъдещите поколения и застрашават мира, стабилността и икономическия растеж.

Страните ще се ангажират да работят заедно, за да ускорят напредъка по постигането на съответните цели на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие и за изпълнението на Парижкото споразумение относно изменението на климата. Те ще се ангажират със засилване на сътрудничеството и с изграждането на ефективни обединения на международно равнище по съответните въпроси, най-вече изменението на климата, устойчивата енергия, управлението на океаните и биологичното разнообразие. Те също така ще се споразумеят да интегрират целите относно устойчивостта на околната среда и изменението на климата във всички политики, планове и инвестиции и да засилят взаимодействието си с местното управление, организациите на гражданското общество и частния сектор.

Страните ще отчетат, че амбициозните действия както за смекчаване на последиците от изменението от климата, така и за адаптиране към него, в това число действия за намаляване на риска от бедствия, са от ключово значение за намаляването на отрицателните последици от изменението на климата и за справянето с тях. За тази цел страните ще се споразумеят да определят амбициозни, количествено измерими и справедливи ангажименти за смекчаване на последиците от изменението на климата, като вземат предвид обстоятелствата в различните държави и търпящите развитие икономически реалности и възможности. Те също така ще се споразумеят да интегрират планове за адаптиране в националните процеси и да споделят опит с цел постигане на устойчиво развитие, характеризиращо се също с устойчивост на изменението на климата.

Страните ще подкрепят опазването и устойчивото управление и използване на природните ресурси, в това число земята и водите; насърчаването на подходите за кръгова икономика и на практиките за устойчиво потребление и производство, опазването и устойчивото управление на биологичното разнообразие и екосистемите, включително на горското стопанство, и борбата с незаконния трафик на екземпляри от

дивата флора и фауна и на дървен материал. С цел подобряване на състоянието и продуктивността на океаните, страните ще насърчават опазването и възстановяването на морските екосистеми, както и опазването и устойчивото управление на океанските ресурси и ще насърчават устойчивото рибарство.

При засилването на сътрудничеството страните ще вземат предвид:

- уязвимостта на развиващите се малки островни държави, особено заплахата, която поражда изменението на климата;
- изложеността на държавите на все по-лоши суши, недостиг на вода, деградация на почвите и проблеми, свързани с опустиняването .
- връзките между намаляването на риска от бедствия и стратегиите и действията за адаптиране към изменението на климата, както и тясната им връзка с устойчивостта, смекчаването на последиците от изменението на климата, екосистемните услуги и продоволствената сигурност, а също така и връзката с разселването, миграцията и сигурността.

Дял IV Мир, сигурност и правосъдие

Споразумението ще отчете насърчаването на мира, стабилността и сигурността, в това число човешката сигурност и устойчивостта, като ключово условие за постигането на устойчиво развитие и благоденствие. То отново ще подчертае, че не може да има устойчиво развитие без мир и сигурност, които на свой ред не могат да съществуват трайно без приобщаващо развитие.

Страните ще прилагат интегриран подход към конфликтите и кризите, включително усилия за тяхното предотвратяване и разрешаване и усилия за помирение, като ще се обърне внимание и на гражданските и военните способности и на тяхното взаимодействие. Те ще действат в тясно сътрудничество с континентални и регионални организации, както и с ООН. Те ще насърчават приобщаващи и основани на участието механизми и структури за диалог и постигане на консенсус, включващи местните общности и организациите на гражданското общество.

Страните ще си сътрудничат за подобряване на управлението на природните ресурси, включително по отношение на добивната промишленост, за да донесат ползи на обществото като цяло и да попречат на това незаконната им експлоатация и търговия да спомагат за възникването или продължаването на конфликти.

Страните ще се ангажират да активизират съвместните действия за предотвратяване на международния тероризъм и насилническият екстремизъм и борба с тях, при пълно зачитане на върховенството на закона, международното право, правото в областта на правата на човека, бежанското право и международното хуманитарно право.

Страните ще засилят решимостта си да се борят с всички форми на организирана престъпност и незаконен трафик, включително трафик на хора, наркотици и опасни материали.

Страните ще се ангажират да си сътрудничат за предотвратяване на използването на техните финансови системи за изпиране на приходи от престъпни дейности (включително незаконен трафик и корупция) и за финансиране на тероризъм.

Страните ще се ангажират да се борят с безнаказаността на всички равнища, и по-специално във връзка с най-тежките престъпления с международно измерение. За тази цел те ще потвърдят решимостта си да предприемат стъпки за прилагане на Римския статут на

Международния наказателен съд и по целесъобразност — на свързаните с него инструменти, като същевременно отчитат взаимното допълващите се роли на националните наказателни юрисдикции и МНС в постигането на правосъдие и помирение.

Страните ще потвърдят своя ангажимент за борба срещу разпространението на оръжия за масово унищожение и средствата за доставянето им в пълно съответствие със съществуващите задължения по международни договори и споразумения за разоръжаване и неразпространение и други съответни международни задължения. Страните ще се споразумеят, че това представлява съществен елемент от споразумението.

Страните ще засилят борбата с незаконното производство, трансфер и движение, прекомерното натрупване и неконтролираното разпространение на противопехотни мини и на други взривни военни остатъци, както и на малки оръжия и леко въоръжение. Страните също ще отчетат важността на национални системи за контрол на трансфера на оръжие, в съответствие с международните стандартни споразумения.

Страните ще поемат ангажимент за защита на критичната инфраструктура, за смекчаване на химическите, биологичните, радиологичните и ядрените (ХБРЯ) рискове с природен произход или произтичащи от авария или престъпление, както и за засилване на сигурността на гражданското въздухоплаване и на мореплаването, включително чрез борба с пиратството и въоръжените грабежи по море.

Страните ще се ангажират да засилят сътрудничеството за насърчаване на киберсигурността, за предотвратяване и борба с високотехнологичните, кибернетичните и електронните престъпления и за подобряване на мрежовата сигурност, като обменят информация и практически опит в съответствие със своето законодателство и с международните задължения в областта на правата на човека.

Страните ще се споразумеят да си сътрудничат, за да осигурят високо равнище на защита на личните данни съгласно съответните международни инструменти и стандарти, включително чрез обмен на информация и експертен опит.

Дял V Миграция и мобилност

Споразумението ще признае, че ако бъдат управлявани правилно, миграцията и мобилността могат да окажат положително въздействие върху устойчивото развитие. То също така ще признае нарасналото значение на миграцията и мобилността Юг-Юг, миграцията и мобилността по причини, свързани с околната среда, и на насилственото разселване.

Споразумението ще засили ангажимента на страните за засилване на сътрудничеството с цел максимално увеличаване на ползите, които добре управляваната миграция и мобилност могат да донесат — например чрез парични преводи, увеличаване на инвестициите и пренос на знания, технологии, умения и производствен капацитет в полза на мигрантите, техните семейства и обществата в страните на произход и местоназначение, както и с цел да се сведат до минимум отрицателните последици, които те оказват върху развитието, например „изтичането на мозъци“ и други социални вреди. Могат да бъдат взети допълнителни мерки, за да се даде възможност на членовете на диаспората и на организациите на мигранти активно да допринасят за развитието на своята държава на произход.

Споразумението ще потвърди ангажимента на страните за справедливо третиране на гражданите на трети държави, които пребивават законно на техните територии, за приемане на ефективни политики за интеграция, целящи предоставянето на права и

задължения, сравними с тези на техните собствени граждани, както и за разработване на мерки за борба с всички форми на дискриминация.

Със споразумението ще се подсили ангажиментът на страните да си сътрудничат в предотвратяването и борбата с незаконната миграция, като се отчита, че незаконната миграция оказва отрицателно въздействие върху държавите на произход, на транзитно преминаване и на местоназначение и увеличава риска човешките права на мигрантите да бъдат нарушени и те да станат жертва на трафик и посегателства.

Споразумението ще потвърди правното задължение на всяка страна да приема обратно своите граждани, незаконно пребиваващи на територията на друга страна, без обвързаност с условия и да осигурява гладкото и ефективно изпълнение на този ангажимент. За тази цел споразумението ще предвижда конкретни разпоредби относно начините за реализиране на това задължение на практика.

Споразумението също ще включва задължение за страните да гарантират зачитането на правата и достойнството на лицата във всяка започната процедура за връщане на незаконни имигранти в техните държави на произход. Страните ще се споразумеят да засилят сътрудничеството си с цел улесняване на устойчивата реинтеграция на незаконните мигранти в съответствие с принципите на партньорство и споделена отговорност.

Споразумението ще отразява решимостта на страните да увеличат усилията си за предотвратяване и борба с трафика на хора и контрабандата на мигранти, за насърчаване и подпомагане на интегрираното управление на границите, за провеждане на съвместни финансови разследвания, както и за осъществяване на сътрудничество в областта на наказателното преследване.

Споразумението ще съдържа ангажимент за страните да подобрят закрилата на бежанците и на другите разселени лица, независимо какъв е техният статут, в съответствие с международното право, да подкрепят интеграцията им в приемащите държави и да засилят капацитета на първите страни на убежище и на държавите на транзитно преминаване и местоназначение. Ще се обръща особено внимание на мигрантите в уязвимо положение и на техните специфични нужди.

Споразумението ще признае значението на приемането на всеобхватен, последователен и балансиран подход за всички тези многобройни взаимосвързани приоритетни области, при пълно зачитане на хуманитарните задължения и задълженията в областта на правата на човека. Страните ще се стремят да увеличат максимално ползите от миграцията и мобилността и да прилагат необходимите лостове чрез използване на всички релевантни политики, инструменти и механизми, за да гарантират взаимната ангажираност и взаимната полза за страните.

Дял VI Човешко развитие и достойнство

Споразумението ще потвърди ангажимента на страните да работят заедно за премахването на бедността във всичките ѝ форми, за справяне с неравенството и за насърчаване на социалното сближаване, като обръщат специално внимание на лицата, които са най-уязвими и са в най-неравносложно положение, така че да се гарантира, че всички хора реализират потенциала си в достойни и здравословни условия и че никой не е оставен без подкрепа.

За тази цел страните ще увеличат усилията си за ускоряване на напредъка по постигането на съответните цели на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие. Ще

се обърне специално внимание на най-нуждаещите се, най-вече на най-слабо развитите държави и на нестабилните и засегнати от конфликти държави.

Отчитайки, че демографският растеж и демографските промени могат да окажат значително въздействие върху ползите от развитието и икономическия напредък, страните ще поемат ангажимента да си сътрудничат, за да сведат до минимум предизвикателствата, свързани с увеличаването на броя на населението, и да извлекат ползите от демографския дивидент.

Равнопоставен достъп до социални услуги

Споразумението ще насърчи приобщаващ и равнопоставен достъп до качествено образование на всички равнища, включително техническо и професионално обучение, за да се гарантира, че всеки получава необходимите знания и умения, за да води достоен живот и да допринася за благоденствието на своята общност.

Споразумението ще даде възможност да се следва подход, при който здравето се взема предвид във всички политики и съгласно който се противодейства на неравнопоставеността в достъпа до здравеопазване, въвежда се всеобщо здравно осигуряване във всички държави, изграждат се силни и ефективни здравни системи и се работи съвместно по въпроси от общ интерес, и най-вече за предотвратяване и справяне със заразните и незаразните болести.

Споразумението ще насърчава подобряването на достъпа до чиста вода за всички, включително чрез устойчиви и интегрирани системи за управление на водите, както и достъпното от икономическа гледна точка и подходящо жилищно настаняване за всички посредством целеви програми за жилищно настаняване и подобрени програми за градско планиране.

Социална закрила

Споразумението ще признае, че политиките за социална закрила играят трансформираща роля в обществото, като стимулират равнопоставеността, насърчават социалното приобщаване и дават тласък на приобщаващия икономически растеж.

За тази цел страните ще поемат ангажимента да разработят политики по заетостта, насочени към създаване на достойни условия на труд за всички, да прилагат публични политики за преразпределение, да приемат приобщаващи национални политики и програми за социална закрила, в това число минимални равнища на социална закрила, за да осигурят широко и справедливо разпределение на ползите от растежа и премахване на бедността до 2030 г.

Равенство между половете

Споразумението ще потвърди, че равенството между жените и мъжете, момичетата и момчетата е от ключово значение за устойчивото развитие, тъй като има мултиплициращ ефект по отношение на премахването на бедността, постигането на устойчив прираст на населението, увеличаването на просперитета и отключването на потенциала за развитие на демократичните общества въз основа на правата на човека, социалната справедливост и устойчивостта.

Страните ще насърчават защитата и упражняването на правата на жените и момичетата и тяхното овластяване, включително по въпроси, свързани с тяхното сексуално и репродуктивно здраве, и ще си сътрудничат за премахване на всички форми на сексуално и основано на пола насилие и дискриминация.

Страните ще гарантират, че перспективата за равенство между половете е систематично интегрирана във всички политики като основен принос за успешното постигане на целите за устойчиво развитие.

Устойчивост

Споразумението ще съдържа разпоредби за засилване на устойчивостта — особено на уязвимото население — на екологични и икономически сътресения, природни и причинени от човека бедствия, конфликти и глобални заплахи за здравето, в това число антимикробната резистентност. Страните системно ще интегрират в своите действия аспектите на устойчивостта и извършването на оценки на риска и така ще гарантират, че индивидите, общностите, институциите и държавите ще могат по-добре да се подготвят за шокове и сътресения, да устояват на такива, да се приспособяват и бързо да се възстановяват от тях, без това да засегне дългосрочните перспективи за развитие.

Култура и взаимно разбирателство

Споразумението ще съдържа ангажимент за страните да насърчават межкултурния диалог и културното сътрудничество, зачитащи едновременно тяхното многообразие и универсалните ценности, с цел укрепване на взаимното разбирателство между техните народи и взаимното опознаване на техните култури, както и с цел предотвратяване на водещата до насилие радикализация.

ЧАСТ 3 МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Споразумението ще потвърди, че страните работят за световен ред, който се основава на международното право, чийто ключов принцип е многостранното сътрудничество и в който ООН играе централна роля, с оглед на утвърждаването на мира и справедливостта, просперитета, устойчивото развитие и трайната защита на общите световни блага.

Този ангажимент ще намери отражение в решимостта за реформиране и укрепване на многостранните институции с цел да се засили тяхната ефективност, отчетност и представителност. Също така съобразно с него ще се утвърждават и подкрепят върховенството на закона и правосъдието на международно равнище и ще се гарантира, че всички страни предприемат необходимите стъпки за ратифицирането, прилагането и въвеждането в националното право на ключови международни договори и конвенции.

Споразумението значително ще укрепи ангажимента на страните да обединят усилията си в области, в които партньорството може да осигури значителна добавена стойност, която да даде гласък на глобалните действия. Страните ще се споразумеят редовно да определят, както на политическо, така и на оперативно равнище, обща основа по редица стратегически теми, така че да спомогнат за своевременните и съгласувани действия в рамките на съответните международни форуми и инициативи, включително действия, свързани с гласуването. По-специално, те ще разчитат на срещите на равнище министри и ще се споразумеят да използват или да установят подходящи механизми за координация с цел най-добро сътрудничество в контекста на Организацията на

обединените нации, Световната търговска организация и, когато това е възможно, други международни институции.

Споразумението ще предвижда, че страните могат активно да се стремят към тясно сътрудничество и изграждане на стратегически съюзи с трети държави и/или обединения, които споделят техните ценности и интереси, с цел да засилят своето дипломатическо влияние в международен план.

3. ПАКТ ЕС—АФРИКА

Част 1 ОСНОВА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

В споразумението ще се посочва, че партньорството ЕС—Африка се състои от общите цели, принципи и ангажименти, заложи в общата част на споразумението, и от конкретните цели и ангажименти, определени в настоящия протокол.

Споразумението ще задълбочи съществуващите отношения между Европейския съюз и Африка и ще установи взаимноизгодно политическо партньорство, което ще даде възможност за изпълнение на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие и осъществяване на основните интереси на всяка от страните.

По-специално страните ще предприемат конкретни действия с цел:

- да изградят мирни и устойчиви общества и да предприемат действия по отношение на демографската динамика и динамиката при мобилността, за да отговорят на основателните амбиции на настоящите и бъдещите поколения в Европа и Африка;
- да се борят с изменението на климата и да гарантират справедливия достъп до природни ресурси и тяхното устойчиво управление с цел отключване на неоползотворени икономически възможности, опазване на биологичното разнообразие и предотвратяване на всяко незаконно използване на природните ресурси, включително за поддържането на конфликти;
- да постигнат равенство между половете, да подкрепят стремежите на младежта и да се противопоставят на всяка форма на дискриминация и маргинализация, която може да доведе до насилнически екстремизъм;
- да стимулират публичните и частните инвестиции и да създадат достойни работни места за всички;
- да се борят с неравенствата и да насърчават социалната закрила с оглед на премахването на бедността и справянето с негативните последици от продължителните хуманитарни кризи;

Споразумението ще замени съвместната стратегия Африка—ЕС (JAES), стъпвайки на нейната основа. Освен това то ще се позовава на ключови документи за двете страни, а именно Програмата до 2063 г. за Африка, Глобалната стратегия за външната политика и политика на сигурност на Европейския съюз и Европейския консенсус за развитие.

Споразумението ще съдържа ангажимент за страните да изпълняват Пакта ЕС—Африка чрез последователни планове за действие на национално, регионално и континентално равнище. Със споразумението ще се въведе система за проследяване на напредъка чрез диалог на всички равнища, основаваща се на ясни показатели и измерими резултати, с цел да се гарантира, че изпълнението се движи по план.

Споразумението ще признае специалните връзки на най-отдалечените региони (НОР) и отвъдморските страни и територии (ОСТ) на ЕС с много африкански държави.

В споразумението ще се посочва, че страните могат да преразглеждат протокола редовно и по целесъобразност с оглед на неговото адаптиране към променящите се обстоятелства.

Част 2 СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ

Дял I Мир и сигурност

Споразумението отново ще потвърди ангажимента на страните за насърчаване на мира чрез задълбочени партньорства в областта на сигурността на национално, регионално и континентално равнище с цел да се постигнат стабилност и просперитет в Африка и да се предотвратят евентуални отрицателни последици върху Европа.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

в областта на мира и сигурността:

- да засилят сътрудничеството, координацията и диалога — от превенция и ранно предупреждаване до трайно изграждане на мир чрез управление на кризите и стабилизиране;
- да се съсредоточат върху основните източници на нестабилност, в това число достъпа до земя и природни ресурси, споровете относно граници, продоволствената сигурност и сигурността на водните ресурси и принудителното разселване на хора;
- да гарантират, че военните престъпления и нарушенията на правата на човека, в това число набирането на деца войници и основаното на пола насилие, не остават безнаказани;
- да гарантират, че Африканската архитектура за мир и сигурност ще стане напълно оперативна, посредством засилване на действията на членовете на АС и регионалните икономически общности (РИО) за осигуряване на финансовата устойчивост на всички усилия за мир и сигурност на континента, както и посредством по-добро приспособяване на инструментите на ЕС за подкрепа на необходимите оперативни дейности и свързаните с тях нужди от изграждане на капацитет;

в областта на тероризма и организираната престъпност:

- да се борят с тероризма във всичките му форми, разглеждайки онези фактори, които могат да създадат среда, способстваща за радикализацията и набирането на терористи;
- да се борят с организираната престъпност и всички форми на незаконен трафик (например на хора, оръжия, наркотици, опасни материали, екземпляри от дивата флора и фауна, културни ценности);
- да подобрят морската сигурност, включително като предприемат действия по отношение на актовете на пиратство и въоръжените грабежи по море.

Дял II Права на човека и демократично управление

Споразумението ще затвърди решимостта на страните да утвърждават и укрепват демокрацията, да насърчават и защитават правата на човека, както и да осигуряват отчетно, прозрачно и приобщаващо управление с достатъчно пространство за гражданите и групите на гражданското общество да изразяват своите стремежи за формиране на политиките.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

в областта на правата на човека, основните свободи и демокрацията:

- да гарантират, че Африканската харта за правата на човека и народите и Африканска харта за демокрация, избори и управление се прилагат изцяло;
- да приложат в пълна степен принципа на недискриминация по отношение на етническа принадлежност, пол, възраст, увреждания, религия или убеждения, сексуална ориентация, като отдадат приоритет на усилията за отмяна на дискриминационните закони;
- да насърчават диалога и сътрудничеството относно премахването на смъртното наказание и да се борят с изтезанията и малтретирането във всичките им форми;
- да гарантират надеждни, прозрачни и отворени за всички избори при зачитане на изборните цикли и конституционните разпоредби;
- да подпомагат законодателните, бюджетните и контролните правомощия на избраните национални парламенти;
- да насърчават плуралистични общества и да защитават и разширяват пространството за институциите на гражданското общество по отношение на застъпничеството и оформянето на политиките;

в областта на върховенството на закона, правосъдието и доброто управление:

- да изградят приобщаващи, отчетни и прозрачни обществени институции, в това число по-широкото използване на решения за електронно управление;
- да се борят с корупцията и да въведат законодателство за ограничаване на незаконните финансови потоци, измамите и организираната престъпност;
- да си сътрудничат, в съответствие с международните стандарти, за предотвратяване на използването на финансовите системи, институциите и определени нефинансови предприятия и професии за изпиране на приходите от престъпни дейности (включително незаконен трафик и корупция) и за финансиране на тероризма;
- да гарантират устойчиво управление на приходите от природни ресурси и да приемат реформи с цел въвеждане на честни, справедливи и устойчиви данъчни политики;
- да насърчават достъпа до правосъдие, и по-специално независимостта на съдебната система, за справедливо и своевременно правораздаване;
- да се борят с данъчните измами, отклонението от данъчно облагане и агресивното данъчно планиране, като обърнат специално внимание на увеличаването на данъчната прозрачност, обмена на информация и лоялната данъчна конкуренция в съответствие с релевантните международни стандарти и рамки;

Дял III Приобщаващо устойчиво икономическо развитие

Споразумението ще укрепи икономическите и търговските отношения между страните, ще подобри макроикономическата и финансовата стабилност, ще засили инвестициите

и възможностите за бизнес — включително чрез Плана на ЕС за външни инвестиции (ПВИ) — и ще подпомогне прехода към пълна и качествена заетост, зачитане и защита на основните трудови стандарти и устойчивост на околната среда. То ще засили развитието на частния сектор във всички сфери, в това число селското стопанство, промишлеността и услугите.

Ключови вектори за инвестиции и развитие на частния сектор

Споразумението ще съдържа разпоредби за справяне със съществени пречки, които изискват публична намеса — в допълнение към структурните инвестиции в инфраструктурата (например в енергетиката, транспорта, технологиите, цифровата свързаност) и в научните изследвания и иновациите — така че да се създаде по-благоприятна бизнес среда за големи потоци от инвестиции и за развитие на частния сектор.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

- да създадат благоприятна регулаторна среда, като обърнат особено внимание на защитата на поземлените права и правата на собственост, устойчивите политики на конкуренция и прозрачността по отношение на публичните субсидии, интелектуалната собственост и инвестициите, намаляването на бюрокрацията посредством понижаване на разходите за сертифициране, лицензи и достъп до финансиране;
- да осигурят за дружествата, и по-специално ММСП, лесно достъпна и подходяща информация и облекчени административни процедури относно начините, по които могат да разширят своята дейност в Африка и в ЕС.
- да използват публичните финанси по по-стратегически начин, включително инструментите за смесено финансиране, за привличане на допълнителни публични и частни инвестиции;
- да увеличат вътрешния достъп до финансиране, особено за ММСП, включително чрез реформи на финансовата система, насочени към изграждането на жизнеспособни банкови и небанкови системи, иновативни механизми за финансиране и схеми за микрокредитиране;
- да развият и укрепят цифровите финансови услуги, например системите за мобилно банкиране, включително чрез засилено сътрудничество при прилагането на международните стандарти и гарантиране на отворени пазари, защита на потребителите и увеличен достъп до мобилни услуги;
- да подкрепят по-съобразени с търсенето системи за техническо и професионалното образование и обучение, които да са пригодени за нуждите и възможностите на местните и регионалните пазари на труда.

Ключови сектори за инвестиции и развитие на частния сектор

В споразумението ще се посочва, че ще се акцентира върху следните стратегически сектори, за които се очаква да имат висок мултиплициращ ефект за постигането на приобщаващо и устойчиво икономическо развитие и създаването на работни места.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

в областта на селското стопанство:

- да стимулират и диверсифицират селскостопанското производство, включително чрез по-добър достъп до финансиране и пазари и чрез премахване на стимулите, които създават неустойчиви производствени системи;
- да укрепят позицията на селскостопанските производители и износители в световните вериги за създаване на стойност, включително чрез премахване на техническите бариери пред търговията, изграждането на капацитет в областта на санитарните и фитосанитарните стандарти, и насърчаването на схеми за справедлива търговия;
- да осигурят регистрацията и защитата на географските означения за африканските и европейските селскостопански и хранителни продукти и да предприемат действия, с които да подкрепят местните общности да се възползват в пълна степен от географските означения, за да се придвижат нагоре по регионалните и световните вериги за създаване на стойност;

в областта на рибарството и аквакултурите:

- да сключат и/или подновят споразуменията за партньорство в областта на устойчивото рибарство, като осигурят устойчивост на рибните ресурси и насърчаване на най-добрите практики в управлението на рибарството;
- да се борят с незаконния, недеklarиран и нерегулиран риболов и да подкрепят развитието на устойчивото управление на рибарството;
- да развият устойчиви аквакултури чрез опростяване на процедурите за издаване на разрешителни, ефективно пространствено планиране за максимална ефективност и устойчивост и по-равнопоставени условия на конкуренция за националните и чуждестранните инвеститори;

в областта на устойчивата енергия:

- да допринесат за всеобщ достъп до енергия и продуктивно използване на енергията за всички икономически участници, включително чрез повишаване на инвестициите в производството, преноса, разпределението и енергийната ефективност и като спомагат за отворени, прозрачни и функциониращи енергийни пазари, които да стимулират инвестициите, взаимноизгодния трансфер на технологии, научните изследвания и иновациите;
- да създадат ефективни енергийни междусистемни връзки в Африка и между Европа и Африка и да затвърдят тези междусистемни връзки с цел да осигурят надеждни и достъпни енергийни доставки и да преследват целите на европейския енергиен съюз;
- да увеличат публичното и частното финансиране за мерки за възобновяема енергия и енергийна ефективност, като обръщат специално внимание на успешното прилагане на съответните национални и регионални енергийни инициативи, в това число Африканската инициатива за енергия от възобновяеми източници (AREI);

в областта на екологичната икономика:

- да насърчат прехода към нисковъглеродна, ресурсно ефективна и кръгова икономика, включително чрез подпомагане на подходите за устойчиво

потребление и производство и на мерките за предотвратяване на генерирането на отпадъци и мерките за екологосъобразно управление на отпадъците;

- да подсилят знанията и капацитета относно вариантите за политики и най-добрите практики, за да подобрят ресурсната ефективност през целия жизнен цикъл на природните ресурси и продукти;

в областта на стоките от добивната промишленост:

- да осигурят справедлив, устойчив и невъзпрепятстван достъп до добивния сектор, включително до добива на полезни изкопаеми от морското дъно, за всички икономически участници, като в пълна степен зачитат суверенитета на всяка държава над нейните природни ресурси и насърчават устойчивото управление;
- да постигнат по-голяма прозрачност и отчетност в управлението на добивните индустрии, включително чрез насърчаването на Инициативата за прозрачност на добивната промишленост и чрез изпълнението на други релевантни инициативи за отговорно снабдяване с полезни изкопаеми от засегнати от конфликти зони;
- да засилят корпоративната социална отговорност и отговорното бизнес поведение по цялата верига за създаване на стойност, включително чрез разработването и/или цялостното прилагане на съответното законодателство, при отчитане на международните стандарти;

в областта на транспорта и инфраструктурата:

- да подобрят сухопътния транспорт в Африка с цел улесняване на движението на стоки и хора, като гарантират по-голяма прозрачност и конкуренция при планирането и изграждането на инфраструктурите;
- да осигурят конкурентно предоставяне на услуги в областта на морския превоз, включително неограничен достъп до пристанищата;
- да укрепят отношенията в сектора на въздухоплаването с цел да стимулират възможностите за инвестиции, да разширят и задълбочат регулаторното сътрудничество и да подобрят безопасността и сигурността;
- да осигурят достъпна, приобщаваща и надеждна цифрова свързаност, подкрепена от благоприятна регулаторна среда, и да насърчават използването на Европейската глобална навигационна спътникова система (Галилео) и на спътниковата система за повишаване на точността EGNOS, като се съсредоточат върху въпроси от взаимен интерес;

в областта на технологиите и иновациите:

- да развиват и укрепват цифровата икономика, електронните комуникации, удостоверителните услуги и защитата на личните данни, електронната търговия и електронното управление, като гарантират разработването и използването на международни стандарти, свободно достъпни данни и отворени пазари, защитата на потребителите и увеличения достъп до цифрови услуги;
- да осигурят достъпа до цифрови технологии и услуги за всички икономически оператори и за гражданите, включително създаването на

благоприятна политика и регулаторна рамка, която да създава условия за цифрово предприемачество и трансгранични инвестиции и да насърчава цифровите умения и грамотност.

- да насърчават научните изследвания и развойните дейности, целящи да способстват за научния напредък и трансфера на технологии и ноу-хау;
- да подкрепят иновации според местните нужди, диверсификацията на икономиката и прехода към основани на знанието икономики.

Търговско сътрудничество

Споразумението ще има за цел да насърчи възможностите за търговия и инвестиции между страните в полза на приобщаващо и устойчиво развитие.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

- да гарантират наличието на рамковите условия и правилните вътрешни политики, благоприятстващи увеличаването на търговските потоци, които да доведат до приобщаващ растеж и устойчиво развитие, включително чрез засилване на производствения капацитет и предприемачеството и чрез повишаване на инвестициите в сектори с добавена стойност и в трудоемки сектори, както и посредством включване в световните и регионалните вериги за създаване на стойност;
- да укрепят механизмите, процедурите и институциите за подобряване на капацитета за изготвяне и прилагане на търговски политики, както и да създадат възможност за частния сектор да се възползва от такива политики и от увеличения брой възможности;
- да надграждат, насърчават и подкрепят регионалните процеси на интеграция, включително улесняването на търговията и хармонизирането на нормативната уредба, така че да помогнат на държавите да извлекат по-голяма полза от търговията с техните съседи и да допринесат за насърчаването на регионална стабилност, сближаване и благоденствие;
- да подкрепят подготовката за континентална зона за свободна търговия в Африка.

Дял IV Човешко развитие и достойнство

Споразумението ще потвърди отново решимостта на страните да премахнат бедността във всичките ѝ форми до 2030 г., ефективно да се борят с неравенството и да постигнат равенство между половете, както и да създадат необходимите условия за ефективно участие на хората в демократичния живот и за активен принос за устойчив икономически растеж.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

в областта на образованието:

- да гарантират, че всички момичета и момчета имат достъп до качествено ранно детско развитие, грижи и предучилищно образование, и да постигнат целта всички момичета и момчета да завършват безплатно, справедливо и качествено основно и средно образование чрез укрепване на националните образователни системи на всички равнища;

- да увеличат броя на учащите в системата на висшето образование и да подобрят качеството му, както и да осигурят критична маса от работници в областта на иновациите и образовани млади хора, включително чрез развиването на цифровите умения и грамотност и използването на цифрови технологии;
- да повишат възможностите за съвместна работа в областта на науката, технологиите и изследванията с цел постигане на взаимноизгодни високи научни постижения;

в областта на здравето:

- да постигнат всеобщо здравно осигуряване и равнопоставен достъп до здравни услуги чрез укрепване на националните системи на здравеопазване на всички равнища;
- да гарантират сексуалното и репродуктивното здраве и права, включително всеобщия достъп до качествено цялостно сексуално и репродуктивно здравеопазване, образование, информация и услуги на достъпна цена;
- да подкрепят достъпа до лекарства и ваксини с оглед на постигането на целта за осигуряване на безопасни жизненоважни лекарства и ваксини за всички на достъпни цени;
- да засилят капацитета на африканските държави за ранно предупреждение, понижаване на риска и управление на националните и глобалните рискове за здравето, включително в областта на здравето на животните и растенията;
- да насърчат мерките за ограничаване на незаразните болести и рисковите фактори за тях, за да се избягват предотвратимите заболявания и свързаната с тях тежест за обществото, със съсредоточаване на вниманието върху децата и уязвимите групи;
- да насърчат обмена на знания, опит и най-добри практики между държавите;
- да предприемат мерки за прилагане на глобалните договори в областта на здравеопазването;

в областта на социалната закрила:

- да приемат политики в подкрепа на постигането и поддържането на ръст на доходите на 40-те процента от населението с най-ниски доходи, който да е над средния на национално равнище;
- да разширят обхвата на социална закрила чрез сигурен базов доход и подходящи схеми за социална закрила, способни да реагират на сътресения;
- да създадат по-приобщаващи и добре функциониращи пазари на труда и политики по заетостта, насочени към осигуряването на достойни условия на труд за всички, включително чрез улесняване на плавния преход от неформалната към официалната икономика;

в областта на равенството между половете:

- да гарантират, че всички ще подпишат, ратифицират и приложат изцяло Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по

отношение на жените и факултативния протокол към нея относно правата на жените;

- да гарантират физическата и психологическата неприкосновеност на жените и момичетата, като премахнат всички форми на основано на пола насилие, включително гениталното осакатяване и обрязването на жени и други вредни традиционни практики, и прекратят детските и насилствените бракове;
- да гарантират, че социалните права на жените и момичетата се зачитат и утвърждават, особено в областта на образованието и здравеопазването, като признаят ключовата роля на жените за реализирането на демографския дивидент;
- да укрепят гласа на момичетата и жените и участието им в политическия живот, както и в мирните процеси и в усилията за посредничество;
- да засилят икономическите права на жените, като подобрят достъпа им до финансови услуги, контрола и използването на земя и други производствени активи и подкрепят жените предприемачи;

в областта на младежта:

- да предоставят по-голяма помощ на младите хора при придобиването на съобразени с пазара на труда умения посредством образование, професионално обучение и достъп до цифрови технологии;
- да насърчат създаването на устойчиви работни места с достойни условия на труд и да противодействат на силното увеличаване на водещата до насилие радикализация;
- да насърчат овластяването на младите хора и тяхното ангажиране с отговорна гражданска позиция, като създадат възможности за активното им участие на всички равнища в обществото, и да подкрепят инициативите за межкултурен диалог сред младежките организации;

в областта на продоволствената сигурност:

- да гарантират, че всички ще имат достъп до достатъчно количество безопасна и питателна храна на достъпна цена с цел премахване на глада и други видове продоволствени кризи;
- да засилят координацията между действията в областта на развитието и хуманитарните действия, за да могат по-добре да предвиждат, да предотвратяват и да се подготвят за продоволствени кризи, да гарантират навременни действия за предоставянето на храни на местно равнище и да предприемат действия за преодоляване на първопричините на прекомерната нестабилност на цените;
- да намалят изложеността на най-уязвимите групи от населението на рискове, свързани с продоволствената сигурност, чрез укрепване на мрежите за социална сигурност;
- да гарантират, че ангажиментите за борба с всички форми на недохранване се изпълняват и че се обръща специално внимание на страдащото от недохранване население там, където институционалният

капацитет е слаб и честите бедствия или конфликти имат пагубен ефект върху най-уязвимите групи, както е случаят в нестабилните държави;

- да предотвратят разпространението на незаразните болести чрез подкрепа на здравословното хранене и здравословния начин на живот;

в областта на сигурността на водните ресурси:

- да осигурят достъп до достатъчни количества безопасна питейна вода на достъпна цена с цел да отговорят на основните нужди, включително във връзка със санитарно-хигиенните условия, и да опазват здравето и благосъстоянието;
- да осигурят ефикасно водоснабдяване за социално-икономическото развитие и дейности и да опазват и защитават екосистемите в рамките на системите за разпределение и управление на водите;
- да насърчават сътрудничеството за трансгранично управление на водните ресурси с цел постигане на устойчивост на сладководните ресурси, като се справят със свързаните с водите опасности (например наводнения, суши и замърсяване) и предотвратяват рисковете от конфликти;

в областта на културното сътрудничество:

- да укрепят културните и творческите индустрии;
- да стимулират културния обмен и да провеждат съвместни инициативи в различни области на културата;
- да насърчават развитието на материалното и нематериалното културно наследство, както и многообразието от форми на културно изразяване.

Дял V Мобилност и миграция

Въз основа на съществуващите инициативи (например европейската програма за миграцията, рамката за партньорство с трети държави, процесите от Рабат и Хартум, срещата на върха във Валета) споразумението ще отчете, че интересите на Африка и Европа по отношение на миграцията са взаимно свързани и че когато към въпросите на миграцията и мобилността се подходи правилно, включително чрез ефективни механизми за връщане и обратно приемане на незаконните мигранти, те допринасят за икономическия растеж и за разпространението на компетентности и знания.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

в областта на законната миграция:

- да увеличат движението на мозъци чрез засилване на схемите за мобилност на студенти, научни работници и специалисти;
- да улеснят, в рамките на действаща правна рамка, кратките посещения с цел бизнес и инвестиции;
- да работят за ефективно управление на трудовата миграция, включително чрез преносимост и признаване на уменията и квалификациите, чрез подходяща социална защита и посредством борба с всички форми на експлоатация;

в областта на незаконната миграция:

- да засилят сътрудничеството в областта на управлението на границите, да подобрят събирането и обмена на разузнавателни данни и да насърчат полицейското и съдебното сътрудничество;
- да потвърдят правното задължение на страните да приемат обратно свои граждани, които пребивават незаконно на територията на друга страна, по нейно изискване и без обвързаност с условия, както и да създадат механизъм, с който да гарантират, че това задължение се изпълнява ефективно, и да спомогнат за прилагането на този механизъм. За тази цел страните поемат ангажимента да отговарят бързо на исканията за обратно приемане (например чрез установяване на самоличността на техни граждани, издаване на документи за пътуване за целите на връщането или приемане на пътния документ на ЕС за връщане, своевременно отговор относно формалности при операциите по връщане);
- Страните също така ще изготвят и приемат законодателство в съответствие с Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност и допълващите протоколи към нея (Протокола срещу незаконния трафик на мигранти по суша, море и въздух и Протокола за предотвратяване, противодействие и наказване на трафика с хора, особено жени и деца), които са основните международни правни инструменти за борба с контрабандата на мигранти и трафика на хора;
- да стартират кампании за повишаване на осведомеността сред потенциалните мигранти относно рисковете, свързани с незаконната миграция;
- да засилят действията срещу мрежите от контрабандисти и трафиканти чрез подобрени системи за обмен на информация, разследване и наказателно преследване;

относно други свързани с миграцията въпроси:

- да сведат разходите за парични преводи на мигрантите до под 3 процента, да отстранят коридорите за парични преводи с разходи по-високи от 5 процента и да подобрят регулаторните рамки за засилено включване на нетрадиционни участници, включително чрез използването на нови технологии;
- да насърчат участието на диаспорите в живота на държавите на произход, като така стимулират местното икономическо развитие;
- да гарантират, че въпросът за миграцията Юг-Юг (между африкански държави и в рамките на отделни африкански държави) се разглежда по подходящ начин в националните и регионалните програми за развитие;
- да осигурят възможно най-високо равнище на защита и помощ на принудително разселените лица, в това число на бежанците, търсещите убежище и вътрешно разселените лица, въз основа на принципа на споделяне на отговорността и в пълно съответствие с международното право.

Дял VI Изменение на климата и устойчивост на околната среда

Споразумението ще потвърди отново, че амбициозните действия в областта на смекчаването на последиците от изменението на климата и на адаптирането към него са от основно

значение за управлението на изменението на климата и за намаляването на рисковете от него и, в по-общ план, че опазването и подобряването на качеството на околната среда са жизненоважната основа за развитието на настоящите и бъдещите поколения.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

в областта на действията по климата:

- да ускорят изпълнението на Парижкото споразумение относно изменението на климата чрез национално определените приноси (НОП) и националните планове за адаптиране;
- да гарантират, че съществуващите потоци от финансиране и разглежданите възможности за иновативното финансиране са в съответствие с усилията за постигане на ниски емисии на парникови газове и устойчиво на изменението на климата развитие;
- да изградят човешки и институционален капацитет в областта на науката и технологиите за управление и мониторинг на климата и околната среда и/или да укрепят този капацитет, включително чрез използването на технологии и информационни системи за наблюдение на Земята, като например „Коперник“;
- да развиват и/или укрепват екологосъобразния и устойчив син растеж в ключови сектори на икономиката;

в областта на биологичното разнообразие и екосистемите:

- да насърчават опазването, устойчивото използване и възстановяването на екосистемите, по-специално в басейна на река Конго, така че да подпомогнат развитието на държавите, поминъка на местното население и екосистемните услуги на местно и световно равнище;
- да защитават дивата флора и фауна и да повишат осведомеността на обществеността относно тяхната защита и трафика с техни екземпляри на всички равнища, като обърнат особено внимание на Конвенцията по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES) и други свързани с този въпрос международни рамки;
- да опазват бреговете и морските райони и да намалят отпадъците в морето, включително чрез насърчаване на политики за предотвратяване на генерирането на отпадъци и разрастване на дейностите по почистване на океаните;
- да засилят участието на местните общности в опазването на екосистемите, като отдадат приоритет на създаването на работни места и други икономически възможности, включително чрез насърчаването на екологосъобразен и устойчив туризъм;

относно сушите, опустиняването и деградацията на почвите:

- да насърчат интегрирани подходи за справяне със сушите, деградацията на почвите и опустиняването, включително чрез осигуряване на устойчиви и справедливи права на собственост върху земята и устойчиво и справедливо владение на земята, устойчиво управление на земята, водите и горските ресурси, както и създаване на устойчиви икономически възможности за хората в селските райони;

- да ускорят напредъка по изпълнението на националните планове за действие съгласно Конвенцията на ООН за борба с опустиняването и други релевантни международни и регионални инициативи, включително инициативата за Великата зелена стена;
- да мобилизират допълнителни ресурси за борба с опустиняването и деградацията на почвите и да засилят участието на местните общности;

в областта на горското стопанство:

- да насърчат прилагането на законодателството в областта на горите, управлението и търговията (FLEGT), включително чрез сключването и/или прилагането на споразумения за доброволно партньорство, и да укрепят съгласуваността и положителните взаимодействия на национално равнище между FLEGT и програмата на ООН за намаляване на емисиите от обезлесяването и деградацията на горите (REDD+);
- да се борят с незаконния дърводобив и с търговията с незаконно добит дървен материал и продукти от дървесина, да повишат обществената осведоменост относно обезлесяването на всички равнища и да насърчат потреблението на ресурсно и енергийно ефективни продукти от устойчиво управлявани гори;
- да засилят участието на местните общности в опазването на горите, като дадат приоритет на създаването на работни места и други икономически възможности в опазването на екосистемите;

в областта на устойчивата урбанизация:

- да създадат благоприятна правна и политическа среда за устойчиво градско развитие в съответствие с Новата програма на ООН за градовете чрез активно ангажиране на местните органи, като обръщат особено внимание на прозрачното и регулирано придобиване на земя и права на собственост;
- да засилят изграждането на капацитет и да се ангажират с кампании за повишаване на осведомеността в областта на околната среда;
- да постигнат устойчиви решения по отношение на енергията и градската мобилност, подкрепени с подходящо финансиране на вътрешно и международно равнище, включително чрез публично-частни партньорства;
- да подобрят управлението на отпадъците и на всички опасни вещества и да предприемат действия за справяне с всички форми на замърсяване;
- да насърчат природосъобразни решения за увеличаване на устойчивостта на градските райони.

4. ПАКТ ЕС—КАРИБИ

Част 1 ОСНОВА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

В споразумението ще се посочва, че партньорството ЕС—Кариби се състои от общите цели, принципи и ангажименти, заложи в общата част на споразумението, и от конкретните цели и ангажименти, определени в настоящия протокол.

Споразумението ще задълбочи съществуващите отношения между Европейския съюз и Карибския регион и ще установи взаимноизгодно политическо партньорство, което ще даде възможност за изпълнение на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие и осъществяване на основните интереси на всяка от страните.

По-специално страните ще предприемат конкретни действия с цел *inter alia*:

- да предприемат действия във връзка с изменението на климата и да осигурят ефективен достъп до природните ресурси и тяхното устойчиво управление, така че да създадат устойчиво социално и икономическо развитие;
- да стимулират публичните и частните инвестиции и да създадат достойни работни места за всички;
- да изградят сигурни и приобщаващи общества, като постигнат равенство между половете и предоставят жизнеспособни алтернативи за младежта, подкрепени от ефективни политики за социална закрила;
- да осигурят спазването на световните норми в областта на корупцията, организираната престъпност и управлението в областта на данъчното облагане.

Споразумението ще надгради и замени Съвместната стратегия за партньорство между ЕС и Карибите.

Споразумението ще признае тесните връзки на най-отдалечените региони (НОР) и отвъдморските страни и територии (ОСТ) с карибските държави и тяхната роля за регионалната интеграция.

То ще съдържа ангажимент за страните да изпълняват Протокола ЕС—Кариби чрез последователни планове за действие на национално и регионално равнище.

Със споразумението ще се въведе система за проследяване на напредъка чрез политически диалог на всички равнища, основаваща се на ясни показатели и измерими резултати, с цел да се гарантира, че изпълнението се движи по план.

В споразумението ще се посочва, че страните могат да преразглеждат протокола редовно и по целесъобразност с оглед на неговото адаптиране към променящите се обстоятелства.

Част 2 СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ

Дял I Изменение на климата и устойчиво управление на природните ресурси

Споразумението ще потвърди отново, че амбициозните действия в областта на смекчаването на последиците от изменението на климата и на адаптирането към него са

от основно значение за управлението на изменението на климата и за намаляването на рисковете от него и, в по-общ план, че опазването и подобряването на качеството на околната среда са жизненоважната основа за развитието на настоящите и бъдещите поколения.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

в областта на действията по климата:

- да ускорят изпълнението на Парижкото споразумение относно изменението на климата чрез национално определените приноси (НОП) и националните планове за адаптиране;
- да гарантират, че съществуващите потоци от финансиране и разглежданите инструменти за иновативното финансиране са в съответствие с усилията за постигане на ниски емисии на парникови газове и устойчиво на изменението на климата развитие;
- да изградят човешки и институционален капацитет в областта на науката и технологиите за управление и мониторинг на климата и околната среда и/или да укрепят този капацитет, включително чрез използването на технологии и информационни системи за наблюдение на Земята;
- да развиват и/или укрепват екологосъобразния и устойчив син растеж в ключови сектори на икономиката;

в областта на устойчивостта на околната среда:

- да подкрепят опазването, устойчивото управление и възстановяването на екосистемите, така че да подпомогнат развитието на държавите, поминъка на местното население и екосистемните услуги на местно и световно равнище;
- да спрат обезлесяването и да гарантират устойчивото управление на горите;
- да насърчат устойчивото управление на водните ресурси;
- да подобрят управлението на отпадъците — включително чрез ефикасни системи за събиране и ефективно рециклиране — и на всички опасни вещества;

в областта на управлението на океаните:

- да опазват крайбрежните и морските екосистеми, като дадат приоритет на устойчивото развитие в сектора на рибарството и туризма в контекста на стратегиите за син растеж;
- да се борят с незаконния, недеклариран и нерегулиран риболов и да подкрепят развитието на устойчивото управление на рибарството;
- да намалят отпадъците в морето, като се заемат с първопричините за тях, включително чрез политики за предотвратяване на генерирането на отпадъци и чрез разрастване на дейностите по почистване на океаните, с особен акцент върху зоните на натрупване на отпадъци в океанските спирали;

- да укрепят националните и регионалните капацитети за отговорно и подотчетно управление на океанските и крайбрежните ресурси;
- да насърчат повишаването на стойността на морския и крайбрежен природен капитал;

в областта на управлението на риска от бедствия:

- да увеличат капацитета за мониторинг, ранно предупреждение и оценка на риска, като така подобрят мерките за превенция, смекчаване на последиците, подготвеност, реагиране и възстановяване на национално равнище, за да направят своите общества и инфраструктура по-устойчиви в съответствие с приоритетите, заложи в Рамковата програма от Сендай;
- да засилят регионалния капацитет за реагиране при бедствия и спешни ситуации, включително механизмите за гражданска защита;
- да засилят сътрудничеството чрез използване на космически технологии и информация;
- да осигурят ангажираността на местно равнище чрез включването на засегнатите общности, гражданското общество и местните власти в изработването и прилагането на политически ответни мерки, като обърнат внимание на най-уязвимите домакинства и маргинализираните групи.

Дял II: Приобщаващо и устойчиво икономическо развитие

Споразумението ще укрепи икономическите и търговските отношения между страните, ще подобри макроикономическата и финансовата стабилност, ще засили инвестициите и възможностите за бизнес и ще подпомогне прехода към пълна и качествена заетост, зачитане и защита на основните трудови стандарти и устойчивост на околната среда. То ще засили развитието на частния сектор във всички сфери, в това число селското стопанство, промишлеността и услугите.

Ключови вектори за инвестиции и развитие на частния сектор

Споразумението ще съдържа разпоредби за справяне със съществени пречки, които изискват публична намеса — в допълнение към структурните инвестиции в инфраструктурата (например в енергетиката, транспорта, цифровата свързаност) и в научните изследвания и иновациите — така че да се създаде бизнес среда, която в по-голяма степен способства за увеличаването на потоците от инвестиции и за развитието на частния сектор.

С оглед на това страните ще се ангажират *inter alia*:

- да създадат благоприятна правна среда, като обърнат особено внимание на защитата на поземлените права и правата на собственост, интелектуалната собственост и инвестициите, намаляването на бюрокрацията посредством понижаване на разходите за сертифициране, лицензи и достъп до финансиране, както и на стабилните политики на конкуренция, в това число прозрачност по отношение на публичните субсидии, и на приемането на ефективни и предвидими данъчни системи;
- да предоставят на инвеститорите лесно достъпна и подходяща информация за това как да разширят своята стопанска дейност в Карибския регион, като улеснят административните процедури за започване на бизнес;

- да използват публичните финанси по по-стратегически начин, включително инструментите за смесено финансиране, за привличане на допълнителни публични и частни инвестиции;
- да увеличат вътрешния достъп до финансиране, включително чрез реформи на финансовата система, насочени към изграждането на жизнеспособни банкови и небанкови системи и иновативни механизми и схеми за финансиране;
- да развият и укрепят цифровите финансови услуги, например системите за мобилно банкиране, включително чрез засилено сътрудничество при прилагането на международните стандарти и гарантиране на отворени пазари, защита на потребителите и увеличен достъп до мобилни услуги;
- да подкрепят по-съобразени с търсенето системи за техническо и професионално образование и обучение, които да са пригодени за нуждите и възможностите на местните и регионалните пазари на труда.

Ключови сектори за инвестиции и развитие на частния сектор

Страните ще се съсредоточат *inter alia* върху следните стратегически сектори, които се очаква да имат силен мултиплициращ ефект по отношение на приобщаващото и устойчиво икономическо развитие и създаването на работни места, като гарантират, че икономическият растеж върви ръка за ръка с устойчивостта на околната среда.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

в областта на екологичната икономика:

- да насърчат прехода към нисковъглеродна, ресурсно ефективна и кръгова икономика, включително чрез подпомагане на подходите за устойчиво потребление и производство и на мерките за предотвратяване на генерирането на отпадъци и мерките за екологосъобразно управление на отпадъците;
- да подсилят знанията и капацитета относно вариантите за политики и най-добрите практики, за да подобрят ресурсната ефективност през целия жизнен цикъл на природните ресурси и продуктите;

в областта на устойчивия син растеж:

- да сключат споразумения за партньорство в областта на устойчивото рибарство и/или да подновят вече съществуващите такива, като осигурят устойчивост на рибните ресурси, насърчаване на най-добрите практики в управлението на рибарството и увеличен капацитет за преработка на продуктите от риболова;
- да развият устойчиви аквакултури чрез опростяване на процедурите за издаване на разрешителни, ефективно пространствено планиране за максимална ефективност и устойчивост и по-равнопоставени условия на конкуренция за инвеститорите;
- да осигурят справедлив, устойчив и незасегнат от изкривяване на пазара достъп до добивните сектори, включително до добива на полезни изкопаеми от морското дъно, за всички икономически участници, при отчитане на въпросите на устойчивостта, и да постигнат по-голяма прозрачност и отчетност, включително чрез насърчаването на

Инициативата за прозрачност на добивната промишленост и прилагането на други релевантни инициативи;

- да гарантират неограничен достъп до международните морски пазари и търговия, в това число до пристанищата, въз основа на лоялна конкуренция и на търговска основа;

в областта на устойчивата енергия:

- да допринесат за всеобщ достъп до енергия и за надеждни и устойчиви доставки на енергия на достъпни цени за всички икономически участници, както и да стимулират инвестициите, включително в областта на производството, преноса и разпространението на енергия от възобновяеми източници и енергийната ефективност, като същевременно предприемат действия за отстраняване на неблагоприятните изкривявания на пазара;
- да увеличат публичното и частното финансиране за възобновяемата енергия и енергийната ефективност и да засилят разработването и внедряването на чисти, разнообразни и устойчиви енергийни технологии, в това число технологии за възобновяеми енергийни източници и енергийни технологии с ниски емисии;

в областта на туризма:

- да увеличат инвестициите в туристическия сектор чрез подпомагане на пазарните стратегии и стратегиите за популяризиране, професионално обучение и използване на цифрови технологии;
- да укрепят връзките между туристическия сектор и други важни икономически сектори, и по-специално селското стопанство и рибарството, като обърнат особено внимание на защитата на околната среда и на селския и морския туризъм;
- да интегрират устойчивото използване и опазването на биологичното разнообразие в планирането и разработването на политиките за туризъм;
- да насърчават устойчивия, отговорен и висококачествен туризъм, който зачита целостта и интересите на местните общности;

относно свързването на хора и места:

- да изградят качествени и устойчиви инфраструктурни системи, за да улеснят движението на стоки и хора, като насърчават екологосъобразни практики в съответствие със съществуващите международни конвенции и споразумения;
- да осигурят достъп до пазарите на информационни и комуникационни технологии (например телекомуникации, интернет) за всички икономически участници, включително чрез създаването на благоприятни законодателни рамки и подпомагането на целеви инвестиции, и да осигурят достъпни от икономическа гледна точка възможности за използване на цифровите технологии за хората и предприятията;
- да насърчават културния обмен и да провеждат съвместни инициативи в различни културни области, включително чрез съвместното организиране на културни събития;

- да насърчават сътрудничеството и интеграцията с най-отдалечените региони (НОР) и отвъдморските страни и територии (ОСТ) на ЕС;
- да стимулират и подкрепят регионалните процеси на интеграция в рамките на Карибския регион, както и с Латинска Америка;

Търговско сътрудничество

Споразумението ще има за цел да насърчи възможностите за търговия и инвестиции между страните в подкрепа на приобщаващото и устойчиво развитие.

С оглед на това страните ще се ангажират *inter alia*:

- да укрепят механизмите и процедурите и да подобрят капацитета в рамките на договорените търговски споразумения;
- да гарантират, че са налице рамковите условия и правилните вътрешни политики, спомагащи за увеличаването на търговските потоци, които способстват за приобщаващия растеж и устойчивото развитие, създаването на работни места, диверсификацията на икономиката и индустриализацията, включително чрез засилване на производствения капацитет и предприемачеството и чрез увеличаване на инвестициите в сектори с добавена стойност и трудоемки сектори, както и посредством включване в световните и регионалните вериги за създаване на стойност;
- да укрепят механизмите, процедурите и институциите, за да подобрят капацитета за изготвяне и прилагане на търговски политики, както и за да дадат възможност на частния сектор да се възползва от тези политики и от по-големите възможности;
- да надграждат, насърчават и подкрепят регионалните процеси на интеграция, включително улесняването на търговията и хармонизирането на нормативните уредби, така че да помогнат на държавите да извлекат по-голяма полза от търговията с техните съседи и да допринесат за насърчаването на регионална стабилност, сближаване и благоденствие.

Дял III: Човешка сигурност, права на човека и добро управление

В споразумението отново ще се изтъкне, че устойчивите общества — обществата с отчетни, демократични, ефективни и прозрачни институции, в които правата на човека и основните свободи са защитени в пълна степен и са гарантирани подходящи възможности за гражданите и групите да изразяват стремежите си и да определят политиките — са най-добре подготвени да реагират на промените във вътрешен и външен план, да се адаптират и успешно да се справят с тях.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

относно престъпността и сигурността на гражданите:

- да се борят с производството, трафика и употребата на незаконни наркотици, като се съсредоточат най-вече върху търсенето, превенцията и образованието;
- да подобрят управлението на миграционните потоци и да предприемат действия по отношение на трафика на хора, принудителното разселване и контрабандата на мигранти, малките оръжия и леките въоръжения и

други конвенционални оръжия, както и стратегическия контрол върху търговията с изделия с двойна употреба чрез подобряване на управлението на граничния контрол, трансгранично разузнаване, обмен на информация и обмен на експерти и техническа помощ;

- да предприемат действия срещу насилието от престъпни групи посредством всеобхватен и насочен към първопричините превантивен подход, който разглежда факторите, които могат да създадат обстановка, способстваща за радикализацията;
- да си сътрудничат, в съответствие с международните стандарти, за предотвратяване на използването на финансовите системи, институциите и определени нефинансови предприятия и професии за изпиране на приходите от престъпни дейности (включително незаконен трафик и корупция) и за финансиране на тероризма;

в областта на правата на човека и правосъдието:

- да приложат в пълна степен принципа на недискриминация по отношение на етническа принадлежност, пол, възраст, увреждания, религия или убеждения и сексуална ориентация, като отдадат приоритет на усилията за отмяна на дискриминационните закони;
- да насърчават диалога и сътрудничеството относно премахването на смъртното наказание и да се борят с изтезанията и малтретирането, както и с неправомерното поведение от страна на силите за сигурност;
- да сложат край на домашното насилие, сексуалната експлоатация и експлоатацията на работното място, да утвърждават правата на децата, като сложат край на детския труд, на малтретирането на децата и на телесните наказания, и да се борят с трафика на хора и всички форми на експлоатация с цел печалба, както в официалната, така и в сивата икономика;
- да укрепят институциите и върховенството на закона, като осигурят справедлив достъп до правосъдие, независимост и отчетност на съдебната власт, изграждане на капацитета на правосъдните администрации, както и да се справят с натрупаните за разглеждане дела и да премахнат прекалено дългия период на задържане в досъдебното производство;
- да подобрят условията в затворите, да приложат програми за социална реабилитация с оглед на социалната реинтеграция на затворниците и да се справят със социалните проблеми и проблемите на сигурността, причинени от депортирането на престъпници от трети държави;

в областта на доброто управление и данъчното облагане:

- да насърчават доброто управление, включително доброто управление на публичните финанси, прозрачността и отчетността;
- да въведат нови механизми за борба с корупцията, подкупите и икономическата престъпност, включително изпирането на пари, и да укрепят вече съществуващите механизми в тази област;
- да се борят с данъчните измами, отклонението от данъчно облагане и агресивното данъчно планиране, като обърнат специално внимание на увеличаването на данъчната прозрачност, обмена на информация и

лоялната данъчна конкуренция, в съответствие с релевантните международни стандарти и рамки;

- да засилят политическия диалог с данъчните юрисдикции, които не оказват съдействие, с цел спазване на международните стандарти за данъчно управление.

Дял IV: Човешко развитие и социално сближаване

Споразумението ще потвърди отново решимостта на страните да премахнат бедността във всичките ѝ форми до 2030 г., ефективно да се борят с неравенството и да постигнат равенство между половете, както и да създадат необходимите условия за ефективно участие на хората в демократичния живот и за активен принос за устойчивия икономически растеж. В споразумението също така ще се признае, че социалната закрила представлява основна инвестиция за премахване на бедността и борба с неравенството, както и важно средство за създаване на самоукрепващ се цикъл за постигане на приобщаващо и устойчиво икономическо развитие посредством по-широко реинвестиране на икономическите ползи в обществото и хората.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

в областта на човешкото развитие:

- да гарантират, че всички момичета и момчета завършват безплатно, справедливо и качествено предучилищно, начално и средно образование, и да осигурят значително увеличение на броя на учащите във висшите учебни заведения;
- да постигнат всеобщо здравно осигуряване и равнопоставен достъп до здравни услуги, включително в областта на сексуалното и репродуктивното здраве и права, чрез укрепени национални системи на здравеопазване на всички равнища и да повишат капацитета за ранно предупреждение, намаляване на риска и управление на националните и глобалните рискове за здравето, както и да предприемат мерки за прилагане на глобалните договори в областта на здравеопазването;
- да осигурят достъп до достатъчни количества безопасна питейна вода на достъпна цена с цел да отговорят на основните нужди, включително във връзка със санитарно-хигиенните условия, и да опазват здравето и благосъстоянието;
- да гарантират, че всички имат достъп до достатъчни количества безопасна и питателна храна на достъпна цена;
- да предотвратят разпространението на незаразните болести чрез подкрепа на здравословното хранене и здравословния начин на живот;
- да предприемат действия за преодоляване на предизвикателствата, произтичащи от принудителното разселване, обусловено от околната среда, както и за справяне с неговото въздействие върху мигрантите и техните общности;
- да приемат целенасочени политики и подходящи инвестиции за утвърждаване на правата на младите хора и за поощряване на тяхното участие в социалния, гражданския и икономическия живот;

в областта на социалната закрила:

- да приемат политики в подкрепа на постигането и поддържането на ръст на доходите на 40-те процента от населението с най-ниски доходи, който да е над средния на национално равнище;
- да разширят обхвата на социална закрила чрез сигурен базов доход и подходящи схеми за социална закрила, способни да реагират на сътресения;
- да създадат по-приобщаващи и по-добре функциониращи пазари на труда и политики по заетостта, насочени към постигането на достойни условия на труд за всички, в това число подобряването на условията, свързани със здравето и безопасността на работниците;
- да предприемат действия по въпросите, свързани с неформалната икономика, в това число достъпа до кредити и микрофинансиране и засилените мерки за социална закрила, за да спомогнат за по-плавен преход към официалната икономика;

в областта на равенството между половете:

- да гарантират, че всички ще подпишат, ратифицират и приложат изцяло Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените и факултативния протокол към нея относно правата на жените;
- да гарантират физическата и психологическата неприкосновеност на жените и момичетата, като премахнат всички форми на основано на пола насилие, включително трафика на хора, и прекратят детските и насилствените бракове;
- да гарантират, че социалните права на момичетата и жените се зачитат и утвърждават, особено в областта на здравеопазването и образованието;
- да укрепят гласа на момичетата и жените и участието им в политическия живот чрез засилване на присъствието на жените в изборните, политическите и управленските процеси, в мирните процеси и в усилията за посредничество, както и чрез овластяването на организациите на момичетата и жените;
- да засилят икономическите права на жените, като подобрят достъпа им до финансови услуги, контрола и използването на земя и други производствени активи и подкрепят жените предприемачи.

Подкрепа за Хаити

Отчитайки особеното положение на Хаити като единствената държава в региона, принадлежаща към категорията на най-слабо развитите държави, споразумението ще включва ангажимент за трайно сътрудничество с цел преодоляване на структурните слабости на държавата, като същевременно подкрепя всички горепосочени цели, в това число укрепването на държавните институции, подобряването на цялостното управление, върховенството на закона и правата на човека, борбата с корупцията и тайните споразумения и намаляването на бедността и социалните неравенства.

5. ПАКТ ЕС—ТИХООКЕАНСКИ БАСЕЙН

Част 1 ОСНОВА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

В споразумението ще се посочва, че партньорството ЕС—Тихоокеански басейн се състои от общите цели, принципи и ангажменти, заложи в общата част на споразумението, и от конкретните цели и ангажменти, определени в настоящия протокол.

Споразумението ще задълбочи съществуващите отношения между Европейския съюз и Тихоокеанския регион и ще установи взаимноизгодно политическо партньорство, което ще даде възможност за изпълнение на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие и осъществяване на основните интереси на всяка от страните.

По-специално страните ще предприемат конкретни действия с цел *inter alia*:

- да осигурят устойчив достъп до природните ресурси и тяхното устойчиво управление и да подобрят устойчивостта по отношение на последиците от изменението на климата и природните бедствия, засягащи трайното икономическо и социално развитие;
- да стимулират публичните и частните инвестиции и да създадат достойни работни места за всички;
- да изградят приобщаващи и сигурни общества, като подкрепят процесите на помирение, постигнат равенството между половете и активизират работата си в областта на човешкото развитие и политиките за социална закрила;
- да гарантират спазването на международните норми по отношение на корупцията, управлението в областта на данъчното облагане и организираната престъпност.

Споразумението ще надгради и замени Стратегията на ЕС за тихоокеанските острови.

Споразумението ще признае тесните връзки на отвъдморските страни и територии (ОСТ) на ЕС с тихоокеанските държави и тяхната роля за регионалната интеграция.

То ще съдържа ангажимент за страните да изпълняват Протокола ЕС—Тихоокеански басейн чрез последователни планове за действие на национално и регионално равнище.

Със споразумението ще се въведе система за проследяване на напредъка чрез засилен политически диалог на всички равнища, използваща ясни показатели и измерими резултати, с цел да се гарантира, че изпълнението се движи по план.

В споразумението ще се посочва, че страните могат да преразглеждат протокола редовно и по целесъобразност с оглед на неговото адаптиране към променящите се обстоятелства.

Част 2 СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ

Дял I Изменение на климата и устойчиво управление на природните ресурси

Споразумението ще потвърди отново, че амбициозните действия в областта на смекчаването на последиците от изменението на климата и на адаптирането към него са от основно значение за управлението на изменението на климата и за намаляването на

рисковете от него и, в по-общ план, че опазването и подобряването на качеството на околната среда са жизненоважната основа за развитието на настоящите и бъдещите поколения.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

в областта на действията по климата:

- да ускорят изпълнението на Парижкото споразумение относно изменението на климата чрез национално определените приноси (НОП) и националните планове за адаптиране;
- да гарантират, че съществуващите потоци от финансиране и разглежданите възможности за иновативно финансиране са в съответствие с усилията за постигане на ниски емисии на парникови газове и устойчиво на изменението на климата развитие;
- да изградят човешки и институционален капацитет в областта на науката и технологиите за управление и мониторинг на климата и околната среда и/или да укрепят този капацитет, включително чрез използването на технологии и информационни системи за наблюдение на Земята;
- да развиват и/или укрепват екологосъобразния и синия растеж в ключови сектори на икономиката;

в областта на устойчивостта на околната среда:

- да подкрепят опазването, устойчивото управление и възстановяването на екосистемите, така че да подпомогнат развитието на държавите, поминъка на местното население и екосистемните услуги на местно и световно равнище;
- да спрат обезлесяването и да гарантират устойчивото управление на горите;
- да насърчат устойчивото управление на водните ресурси;
- да подобрят управлението на отпадъците — включително чрез ефикасни системи за събиране и ефективно рециклиране — и на всички опасни вещества;

в областта на управлението на океаните:

- да опазват крайбрежните и морските зони и тяхното биологично разнообразие, като дадат приоритет на устойчивото развитие в сектора на рибарството и туризма в контекста на стратегиите за син растеж;
- да се борят с незаконния, недеклариран и нерегулиран риболов и да подкрепят развитието на устойчивото управление на рибарството;
- да намалят отпадъците в морето, като се заемат с първопричините за тях, включително чрез политики за предотвратяване на генерирането на отпадъци и чрез разрастване на дейностите по почистване на океаните, с особен акцент върху зоните на натрупване на отпадъци в океанските спирали;

в областта на управлението на риска от бедствия:

- да увеличат капацитета за мониторинг, ранно предупреждение и оценка на риска, като така подобрят мерките за превенция, смекчаване на

последниците, подготвеност, реагиране и възстановяване на национално равнище, за да направят своите общества и инфраструктура по-устойчиви в съответствие с приоритетите, заложи в Рамковата програма от Сендай;

- да засилят регионалния капацитет за реагиране при бедствия и спешни ситуации, включително механизмите за гражданска защита, за да стимулират научните изследвания и да разпространяват най-добрите практики;
- да засилят сътрудничеството чрез използване на космически технологии и информация;
- да осигурят ангажираността на местно равнище чрез включването на засегнатите общности, гражданското общество и местните органи в изработването и прилагането на политически отговорни мерки, като обърнат внимание на най-уязвимите домакинства и маргинализираните групи.

Дял II: Приобщаващо и устойчиво икономическо развитие

Споразумението ще укрепи икономическите и търговските отношения между страните, ще подобри макроикономическата и финансовата стабилност, ще засили инвестициите и възможностите за бизнес и ще подпомогне прехода към пълна и качествена заетост, зачитане и защита на основните трудови стандарти и устойчивост на околната среда. То ще засили развитието на частния сектор във всички сфери, в това число селското стопанство, промишлеността и услугите.

Ключови вектори за инвестиции и развитие на частния сектор

Споразумението ще съдържа разпоредби за справяне със съществени пречки, които изискват публична намеса — в допълнение към структурните инвестиции в инфраструктурата (например в енергетиката, транспорта, цифровата свързаност) и в научните изследвания и иновациите — така че да се създаде бизнес среда, която в по-голяма степен способства за увеличаването на потоците от инвестиции и за развитието на частния сектор.

С оглед на това страните ще се ангажират *inter alia*:

- да създадат благоприятна правна среда, като обърнат особено внимание на защитата на поземлените права и правата на собственост, интелектуалната собственост и инвестициите, на намаляването на бюрокрацията посредством понижаване на разходите за сертифициране, лицензи и достъп до финансиране, както и на стабилните политики на конкуренция, в това число прозрачност по отношение на публичните субсидии, и на приемането на данъчни системи, благоприятстващи инвестициите.
- да предоставят на инвеститорите лесно достъпна и подходяща информация за това как да разширят своята стопанска дейност в Тихоокеанския регион, като улеснят административните процедури за започване на бизнес;
- да използват публичните финанси по по-стратегически начин, включително инструментите за смесено финансиране, за привличане на допълнителни публични и частни инвестиции;

- да увеличат вътрешния достъп до финансиране, включително чрез реформи на финансовата система, насочени към изграждането на жизнеспособни банкови и небанкови системи и иновативни механизми и схеми за финансиране;
- да развият и укрепят цифровите финансови услуги, например системите за мобилно банкиране, включително чрез засилено сътрудничество при прилагането на международните стандарти и гарантиране на отворени пазари, защита на потребителите и увеличен достъп до мобилни услуги;
- да подкрепят по-съобразени с търсенето системи за техническо и професионално образование и обучение, които да са пригодени за нуждите и възможностите на местните и регионалните пазари на труда.

Ключови сектори за инвестиции и развитие на частния сектор

Страните ще се съсредоточат *inter alia* върху следните стратегически сектори, които се очаква да имат силен мултиплициращ ефект по отношение на приобщаващото и устойчиво икономическо развитие и създаването на работни места, като гарантират, че икономическият растеж върви ръка за ръка с устойчивостта на околната среда.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

в областта на екологичната икономика:

- да насърчат прехода към нисковъглеродна, ресурсно ефективна и кръгова икономика, включително чрез подпомагане на подходите за устойчиво потребление и производство и на мерките за предотвратяване на генерирането на отпадъци и мерките за екологосъобразно управление на отпадъците;
- да подсилят знанията и капацитета относно вариантите за политики и най-добрите практики, за да подобрят ресурсната ефективност през целия жизнен цикъл на природните ресурси и продуктите;

в областта на устойчивия син растеж:

- да сключат споразумения за партньорство в областта на устойчивото рибарство и/или да подновят вече съществуващите такива, като осигурят устойчивост на рибните ресурси, насърчаване на най-добрите практики в управлението на рибарството и увеличен капацитет за преработка на продуктите от риболова;
- да развият устойчиви аквакултури чрез опростяване на процедурите за издаване на разрешителни, ефективно пространствено планиране за максимална ефективност и устойчивост и по-равнопоставени условия на конкуренция за инвеститорите;
- да осигурят справедлив, устойчив и незасегнат от изкривяване на пазара достъп до добивните сектори, включително до добива на полезни изкопаеми от морското дъно, за всички икономически участници, при отчитане на въпросите на устойчивостта, и да постигнат по-голяма прозрачност и отчетност, включително чрез насърчаването на Инициативата за прозрачност на добивната промишленост и прилагането на други релевантни инициативи;

- да гарантират неограничен достъп до международните морски пазари и търговия, в това число до пристанищата, въз основа на лоялна конкуренция и на търговска основа;

в областта на устойчивата енергия:

- да допринесат за всеобщ достъп до енергия и за надеждни и устойчиви доставки на енергия на достъпни цени за всички икономически участници, както и да стимулират инвестициите, включително в областта на производството, преноса и разпространението на енергия от възобновяеми източници и енергийната ефективност, като същевременно предприемат действия за отстраняване на неблагоприятните изкривявания на пазара;
- да увеличат публичното и частното финансиране за възобновяемата енергия и енергийната ефективност и да засилят разработването и внедряването на чисти, разнообразни и устойчиви енергийни технологии, в това число технологии за възобновяеми енергийни източници и енергийни технологии с ниски емисии;

в областта на туризма:

- да увеличат инвестициите в туристическия сектор чрез подпомагане на пазарните стратегии и стратегиите за популяризиране, професионално обучение и използване на цифрови технологии;
- да укрепят връзките между туристическия сектор и други важни икономически сектори, и по-специално селското стопанство и рибарството, като обърнат особено внимание на защитата на околната среда и на селския и морския туризъм;
- да интегрират устойчивото използване и опазването на биологичното разнообразие в планирането и разработването на политиките за туризъм;
- да насърчават устойчивия, отговорен и висококачествен туризъм, който зачита целостта и интересите на местните общности;

относно свързването на хора и места:

- да изградят качествени и устойчиви инфраструктурни системи, за да улеснят движението на стоки и хора, като насърчават екологосъобразни практики в съответствие със съществуващите международни конвенции и споразумения;
- да осигурят достъп до пазарите на информационни и комуникационни технологии (например телекомуникации, интернет) за всички икономически участници, включително чрез създаването на благоприятни законодателни рамки и подпомагането на целеви инвестиции, и да осигурят достъпни от икономическа гледна точка възможности за използване на цифровите технологии за хората и предприятията;
- да насърчават културния обмен и да провеждат съвместни инициативи в различни културни области;
- да насърчават сътрудничеството и интеграцията с отвъдморските страни и територии (ОСТ) на ЕС;

Търговско сътрудничество

Споразумението ще има за цел да насърчи възможностите за търговия и инвестиции между страните в подкрепа на приобщаващото и устойчиво развитие.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

- да укрепят механизмите и процедурите и да подобрят капацитета в рамките на договорените търговски рамки;
- да гарантират, че са налице рамковите условия, като предприемат действия за преодоляването на ограниченията на бизнес средата и извършат необходимите реформи, за да увеличат търговските потоци и износа, които способстват за приобщаващия растеж и устойчивото развитие, създаването на работни места, диверсификацията на икономиката и индустриализацията, включително чрез засилване на производствения капацитет и предприемачеството, чрез увеличаване на инвестициите в сектори с добавена стойност и трудоемки сектори, както и посредством включване в световните и регионалните вериги за създаване на стойност;
- да надграждат, насърчават и подкрепят регионалните процеси на интеграция, така че да помогнат на държавите да извлекат полза от търговията с техните съседи и да допринесат за насърчаването на регионална стабилност, сближаване и благоденствие;
- да насърчават търговското сътрудничество с отвъдморските страни и територии (ОСТ) на ЕС;
- да укрепят механизмите, процедурите и институциите, за да подобрят капацитета за изготвяне и прилагане на търговски политики, както и за да дадат възможност на частния сектор да се възползва от тези политики и от по-големите възможности;
- да надграждат, насърчават и подкрепят регионалните процеси на интеграция, включително улесняването на търговията и хармонизирането на нормативните уредби, така че да помогнат на държавите да извлекат по-голяма полза от търговията с техните съседи и да допринесат за насърчаването на стабилност и благоденствие в региона.

Дял III: Сигурност, права на човека и добро управление

В споразумението отново ще се изтъкне, че устойчивите общества — обществата с отчетни, демократични, ефективни и прозрачни институции, в които правата на човека и основните свободи са защитени в пълна степен и са гарантирани подходящи възможности за гражданите и групите да изразяват стремежите си и да определят политиките — са най-добре подготвени да реагират на промените във вътрешен и външен план, да се адаптират и успешно да се справят с тях.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

в областта на мира и сигурността:

- да подкрепят процесите на помирение и инициативите за предотвратяване на конфликти — в това число процесите и инициативите, свързани с етнически проблеми и конфликти;

- да предприемат действия във връзка с незаконния трафик на малки оръжия и наркотици, както и във връзка с въпроса за интеграцията на криминално проявени лица, депортирани от континенталните държави;
- да изградят сътрудничество в областта на морското и въздушното наблюдение и да набележат нуждите и средствата за борба с киберпрестъпността;
- да укрепят системите за управление, за да се борят с незаконната миграция, контрабандата и трафика на хора и свързаните с тях престъпни мрежи, като поставят специален акцент върху закрилата на жертвите и разработването на стратегии за превенция за лицата в риск;
- да си сътрудничат, в съответствие с международните стандарти, за предотвратяване на използването на финансовите системи, институциите и определени нефинансови предприятия и професии за изпиране на приходите от престъпни дейности (включително незаконен трафик и корупция) и за финансиране на тероризма;

в областта на правата на човека, правосъдието и демократичните принципи:

- да приложат в пълна степен принципа на недискриминация по отношение на етническа принадлежност, пол, възраст, увреждания, религия или убеждения и сексуална ориентация, като отдадат приоритет на усилията за отмяна на дискриминационните закони;
- да насърчават диалога и сътрудничеството относно премахването на смъртното наказание и да се борят с изтезанията и малтретирането;
- да насърчават равенството между половете, правата на децата и правата на коренното население;
- да укрепят равнопоставения достъп до съдебна защита и защита на правата на човека и съответните механизми за контрол;
- да зачитат демократичните принципи и институции, мирното предаване на властта, както и основните ценности в съответствие с декларацията от Бикетава, приета от лидерите на Форума на тихоокеанските острови през 2000 г., и Рамката за регионализма в Тихоокеанския басейн от 2014 г.;
- да осигурят консултативни структури и процеси, отчитащи традиционните познания на местните общности и въпросите, които ги волнуват;

в областта на доброто управление и данъчното облагане:

- да насърчат доброто управление, както и да въведат нови механизми за борба с корупцията, подкупите и изпирането на пари и укрепят съществуващите такива;
- да се борят с данъчните измами, отклонението от данъчно облагане и агресивното данъчно планиране, като обърнат специално внимание на увеличаването на данъчната прозрачност, обмена на информация и лоялната данъчна конкуренция, в съответствие с релевантните международни стандарти и рамки;
- да засилят политическия диалог с данъчните юрисдикции, които не оказват съдействие, с цел спазване на международните стандарти за данъчно управление.

Дял IV: Човешко развитие и социално сближаване

Споразумението ще потвърди отново решимостта на страните да премахнат бедността във всичките ѝ форми до 2030 г., ефективно да се борят с неравенството и да постигнат равенство между половете, както и да създадат необходимите условия за ефективно участие на хората в демократичния живот и за активен принос за устойчивия икономически растеж. В споразумението също така ще се признае, че социалната закрила представлява основна инвестиция за премахване на бедността и борба с неравенството, както и важно средство за създаване на самоукрепващ се цикъл за постигане на приобщаващо и устойчиво икономическо развитие посредством по-широко реинвестиране на икономическите ползи в обществото и хората.

С оглед на това страните ще предприемат конкретни мерки с цел *inter alia*:

в областта на човешкото развитие:

- да гарантират, че всички момичета и момчета завършват безплатно, справедливо и качествено предучилищно, начално и средно образование, и да осигурят значително увеличение на броя на учащите във висшите учебни заведения посредством укрепване на националните образователни системи на всички равнища;
- да постигнат всеобщо здравно осигуряване и равнопоставен достъп до здравни услуги, включително в областта на сексуалното и репродуктивното здраве и права, чрез укрепени национални системи на здравеопазване на всички равнища и да повишат капацитета за ранно предупреждение, намаляване на риска и управление на националните и глобалните рискове за здравето, както и да предприемат мерки за прилагане на глобалните договори в областта на здравеопазването;
- да осигурят достъп до достатъчни количества безопасна питейна вода на достъпна цена с цел да отговорят на основните нужди, включително във връзка със санитарно-хигиенните условия, и да опазват здравето и благосъстоянието;
- да гарантират, че всички имат достъп до достатъчни количества безопасна и питателна храна на достъпна цена;
- да предотвратят разпространението на незаразните болести чрез подкрепа на здравословното хранене и здравословния начин на живот;
- да предприемат действия за преодоляване на предизвикателствата, произтичащи от принудителното разселване, обусловено от околната среда, както и за справяне с неговото въздействие върху мигрантите и техните общности;
- да приемат целенасочени политики и подходящи инвестиции за утвърждаване на правата на младите хора и за поощряване на тяхното участие в социалния, гражданския и икономическия живот;

в областта на социалната закрила:

- да приемат политики в подкрепа на постигането и поддържането на ръст на доходите на 40-те процента от населението с най-ниски доходи, който да е над средния на национално равнище;

- да разширят обхвата на социална закрила чрез сигурен базов доход и подходящи схеми за социална закрила, способни да реагират на сътресения;
- да създадат по-приобщаващи и по-добре функциониращи пазари на труда и политики по заетостта, насочени към постигането на достойни условия на труд за всички, в това число подобряването на условията, свързани със здравето и безопасността на работниците;
- да предприемат действия по въпросите, свързани с неформалната икономика, в това число достъпа до кредити и микрофинансиране и засилените мерки за социална закрила, за да спомогнат за по-плавен преход към официалната икономика;

в областта на равенството между половете:

- да гарантират, че всички ще подпишат, ратифицират и приложат изцяло Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените и факултативния протокол към нея относно правата на жените;
- да гарантират физическата и психологическата неприкосновеност на жените и момичетата, като премахнат всички форми на основано на пола насилие и прекратят детските и насилствените бракове;
- да гарантират, че социалните права на момичетата и жените се зачитат и утвърждават, особено в областта на здравеопазването и образованието;
- да укрепят гласа на момичетата и жените и участието им в политическия живот чрез засилване на присъствието на жените в изборните, политическите и управленските процеси, в мирните процеси и в усилията за посредничество, както и чрез овластяването на организациите на момичетата и жените;
- да засилят икономическите права на жените, като подобрят достъпа им до финансови услуги, контрола и използването на земя и други производствени активи и подкрепят жените предприемачи.

6. ДИВЕРСИФИЦИРАНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

В споразумението ще се посочва, че страните ще се споразумеят да предоставят подходящите средства — финансови и нефинансови, за да изпълнят целите, изложени в това споразумение. Сътрудничеството ще бъде диверсифицирано, като ще обхваща редица политики и инструменти и ще е адаптирано към специфичните нужди, стратегии, приоритети и наличните ресурси, така че да отразява нарастващото многообразие от условия в отделните страни и региони.

Финансиране на партньорството

В споразумението отново ще се потвърди ангажиментът на ЕС за продължаваща подкрепа и сътрудничество с държавите от АКTB с цел постигане на взаимно изгодни резултати. Финансовият ангажимент на ЕС ще е съобразен с различните възможности и потребности на неговите партньори.

ЕС ще потвърди своя колективен ангажимент да предостави 0,7% от своя брутен национален доход (БНД) под формата на официална помощ за развитие (ОПР) и 0,2% от своя БНД — на най-слабо развитите държави, във времевата рамка на Програмата до 2030 г.

Отново ще се изтъкне значението на всеобхватния и интегриран подход за мобилизиране на финансиране и други средства за изпълнение от всички налични източници (публични/частни, вътрешни/международни) и всички участници, включително чрез иновативни източници на финансиране и инструменти за финансиране, знания, експертен опит, изграждане на капацитет, технологии и нефинансови ресурси.

ЕС ще потвърди отново решимостта си да съсредоточи своята финансова помощ там, където е най-необходима и може да окаже най-голямо въздействие, най-вече в най-слабо развитите държави, развиващите се малки островни държави и нестабилните и засегнати от конфликти държави. Ще бъде обърнато специално внимание и на предизвикателствата, свързани с неравенството и социалното изключване, както и на предизвикателствата, пред които са изправени държавите със средни доходи.

Партньорите следва да поемат ангажимент за мобилизиране на вътрешните ресурси, в съответствие с Програмата за действие от Адис Абеба, включително мобилизиране на публично финансиране с оглед на постигането на целите за устойчиво развитие. Те ще работят за реформиране на своите данъчни политики и администрации, за подобряване на събирането на приходите и за справяне с отклонението от данъчно облагане, избягването на данъци и незаконните финансови потоци, включително в данъчните убежища. Те също следва да се ангажират с прилагане на международните стандарти за управление в областта на данъчното облагане, определени от съответните международни органи.

Капиталовите потоци в частния сектор са от жизненоважно значение за допълване на националните усилия за развитие. Партньорите ще разработят политики и, ако е целесъобразно, ще укрепят регулаторните рамки, за да постигнат по-добро съответствие между стимулите за частния сектор и публичните цели и да насърчат дългосрочните качествени инвестиции.

Споразумението ще признае значението на паричните преводи като ключов инструмент за финансирането за развитие. Страните ще се ангажират да насърчават по-евтини, по-бързи и по-безопасни преводи както в държавите, откъдето се изпращат паричните средства, така и в държавите, в които се получават, а също и да гарантират, че съответното законодателство не съдържа разпоредби, възпрепятстващи ефективното използване на законните канали за парични преводи.

ЕС ще разработи нови форми на сътрудничество с по-напредналите държави от АКТЬ, в това число възможността за съфинансиране, с цел да се насърчи изпълнението на Програмата до 2030 г., да се подкрепят по-слабо развитите държави и да се предприемат съвместни действия за справяне със специфичните регионални и глобални предизвикателства.

Ефективно сътрудничество за развитие

Споразумението ще изтъкне отново значението и централната роля на програмата за ефективност на развитието, договорена в рамките на различни международни форуми, и ангажимента на страните да прилагат следните принципи спрямо всички форми на сътрудничеството за развитие: ангажираност на държавите партньори с приоритетите за развитие, приобщаващи партньорства за развитие, акцент върху резултатите, прозрачност и взаимна отчетност.

В споразумението ще се посочва, че ще се използват различни и взаимно допълващи се форми (например подпомагане на проекти, бюджетно подпомагане, смесено финансиране, доверителни фондове) и начини за предоставяне на подкрепа (включително подпомагане на търговията, туининг, техническа помощ и изграждане на капацитет) в зависимост от капацитета, нуждите и постиженията на всяка държава и в рамките на диалога между АКТЬ и ЕС. Когато е приложимо, ще се използва бюджетно подпомагане за постигане на трайни резултати в подкрепа на целите за устойчиво развитие.

В споразумението ще се посочва, че ЕС ще осигури координация със своите държави членки с цел допълнително да подобри начина, по който осъществяват финансово сътрудничество, в това число чрез засилена и по-ефективна координация, при отчитане на съответните им сравнителни предимства. Ще се насърчи и укрепи съвместното планиране и изпълнение с цел да се осигури по-последователна, ефективна и координирана подкрепа за постигане на общите цели.

7. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА

Участници

В споразумението ще се потвърди, че правителствата на държавите от АКТЕ играят централна роля в партньорството, като дефинират приоритетите и стратегиите за своите държави. В него също ще се признае същественият принос на националните парламенти и на местните държавни органи съответно за засилването на демократичната отчетност и за допълването на правителствените действия.

Споразумението ще засили ролята на регионалните и континенталните организации, най-вече в управлението и изпълнението на трите регионални партньорства, като гарантира надлежно отчитане на транснационалните приоритети и ефективно рационализиране на съществуващите рамки за сътрудничество.

Споразумението ще признае, подкрепи и засили ролята на организациите на гражданското общество и частния сектор като ключови партньори в укрепването на отношенията между народите и правителствата на страните и в изпълнението на целите на партньорството.

Институционални разпоредби

Споразумението ще съдържа разпоредби относно реформирана институционална структура за управление на партньорството, която ще се основава на прилагането на принципите на субсидиарност и взаимно допълване и ще гарантира повече съгласуваност и рационализация между различните структури, съществуващи на различни нива.

Що се отнася до трите регионални пакта, срещите на високо равнище ще предоставят необходимото стратегическо политическо ръководство за трите регионални партньорства. Що се отнася до Африка, срещата на високо равнище ще продължи да включва държавите от Северна Африка, за да гарантира съгласуван подход за Африка като едно цяло.

Всеки пакт (протокол) ще се управлява от регионален съвет, който ще има задачата да води политически диалог, да преразглежда пакта при необходимост и да взема решенията, необходими за изпълнението на неговите разпоредби. Важна роля при управлението на пактовете ще бъде отредена на съответните регионални организации (например Африканския съюз). Всеки съвет по целесъобразност може да реши да покани трети страни като наблюдатели във връзка с конкретни въпроси.

С цел постигането на съгласувано партньорство с Африка като цяло, чрез консултации следва да се търсят най-подходящите начини за асоцииране на държавите от Северна Африка към новото споразумение, за да се гарантира пълното им участие в политическия диалог и в диалога по политиките на пакта ЕС—Африка. Това няма да засегне съществуващите правни, финансови и политически рамки с тези страни, и по-специално споразуменията за асоцииране в рамките на европейската политика за съседство.

Споразумението също така ще гарантира участието на регионалните икономически общности (РИО) на всички срещи, и по-специално приноса за работата на съвета ЕС—Африка, като по този начин ще засили съгласуваността с действащите договорености.

Споразумението ще предвижда всеки съвет (т.е. ЕС—АКТБ, ЕС—Африка, ЕС—Кариби, ЕС—Тихоокеански басейн) да създаде оперативен комитет, на който да може да делегира някои от правомощията си за изпълнението на своите задачи.

Споразумението ще предвижда парламентарно измерение за трите регионални пакта, подобно на съществуващите структури (например заседания на ЕП и Панафриканския парламент). Парламентарните заседания следва да се провеждат с оглед на съответните заседания на съветите. Регионалните парламентарни заседания по целесъобразност могат да бъдат обединени в едно заседание.

На равнището на регионалните пактове споразумението може също да предвижда срещи между гражданското общество и представители на частния сектор. Тези срещи следва да се провеждат с оглед на съответните заседания на съветите. Регионалните срещи по целесъобразност могат да бъдат обединени в една среща.

Що се отнася до управлението на споразумението за партньорство като цяло, ще се провеждат *ad hoc* срещи на високо равнище на държавните и правителствените ръководители на равнище ЕС—АКТБ с цел да се осигурява необходимото стратегическо политическо ръководство по въпроси от значение за всички страни. Партньорството на равнище ЕС—АКТБ ще се управлява от съвет ЕС—АКТБ, който ще заседава на *ad hoc* принцип, за да обсъжда въпроси от общ интерес, свързани с общите принципи и ценности, определени в общата част на споразумението, и да постига съгласие по общи позиции относно международното сътрудничество. По конкретни въпроси могат да се провеждат и заседания на министерско равнище.

Споразумението ще даде възможност на страните да набележат начини за разработването на по-ефективни методи на работа, които да позволят по-задълбочен диалог и по-бързо и ефикасно вземане на решения.

8. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Териториално приложение

Споразумението ще съдържа разпоредба относно териториалното приложение в съответствие със стандартните формулировки.

Влизане в сила

Споразумението ще съдържа разпоредба, в която се посочва, че страните ще го ратифицират или одобрят в съответствие със своите конституционни норми и правни процедури.

Споразумението ще съдържа разпоредба относно влизането му в сила, като също така ще се посочват необходимите прагове.

Споразумението също така ще съдържа разпоредба, която предвижда възможност за временното прилагане на цялото споразумение или на части от него до влизането му в сила и в съответствие с вътрешните правни процедури и законодателството на страните.

Срок на действие, прекратяване и преразглеждане

Споразумението няма да съдържа разпоредба, която да ограничава срока му на действие във времето. То обаче ще съдържа разпоредба, според която може да бъде прекратено по искане на една от страните, и също така ще определя процедурите за такова прекратяване.

Споразумението ще съдържа разпоредба, според която общата му част може да се изменя съгласно процедурите, предвидени за ратифицирането и влизането му в сила, по искане на една от двете страни.

Споразумението ще съдържа и разпоредба, според която протоколите относно партньорствата ЕС—Африка, ЕС—Кариби и ЕС—Тихоокеански басейн могат да се изменят съгласно опростена процедура по искане на една от двете страни и въз основа на решение, прието от съответните съвети.

Изпълнение на задълженията

Споразумението ще предвижда възможността страна по него да предприеме подходящи мерки, в случай че другата страна не е изпълнила някое от задълженията си по отношение на съществените и основните елементи. В такива случаи следва да бъдат предприети подходящи мерки след предварителни консултации между страните. Консултациите следва да се провеждат на равнището и във формата, считани за най-подходящи за постигане на решение, и в рамките на определен срок.

С цел да се предотвратят ситуации, в които една от страните счита, че другата не е изпълнила задълженията си във връзка със съществените и основните елементи на споразумението, ще се провеждат структурирани и систематични консултации относно изразените опасения.

Двустранният характер на консултациите ще се запази, но страните ще се ангажират да се консултират с всички съответни регионални и международни участници и да осъществяват координация с тях при подготовката на всяка консултационна сесия.

Споразумението също така ще гарантира възможност страна по него да предприема подходящи мерки, ако консултациите бъдат отказани или не доведат до взаимно приемливи резултати, както и в случаите на особена спешност без необходимост от предварителни консултации. „Подходящите мерки“ и „случаите на особена спешност“ следва да бъдат дефинирани както в член 96, параграф 2, букви б) и в) от СПК.

Уреждане на спорове

Споразумението ще съдържа разпоредба относно подходящ механизъм за уреждане на спорове в случай на различия при неговото прилагане, тълкуване и изпълнение.

Присъединяване

Споразумението ще съдържа разпоредба за установяване на критериите и механизмите за присъединяване към него на независима държава в съответствие с разпоредбите, предвидени в СПК. То също така ще предвижда възможността за присъединяване на регионални организации.

Статут на наблюдател с разширени функции

Споразумението ще съдържа разпоредба за установяване на критериите за предоставяне на статут на наблюдател и статут на наблюдател с разширени функции по споразумението на независима държава, регионални или международни организации, или съответни организации с юридическа правосубектност.

Автентични текстове

Споразумението ще съдържа разпоредба, според която то се изготвя в два екземпляра на всички официални езици на Европейския съюз, като всички текстове са еднакво автентични.